

Děti Země – Klub za udržitelnou dopravu
Körnerova 219/2, 602 00 Brno, mobil 603 574 289, dz.brno@ecn.cz, y8x9iat, IČO 67010041

Krajský úřad Jihomoravského kraje
Odbor krajský stavební úřad
Žerotínovo nám. 3/5
601 82 Brno
posta@kr-jihomoravsky.cz

E-mail se zaručeným elektronickým podpisem

7. 7. 2025

**Odvolání proti vydání rozhodnutí o umístění záměru „I/73 Bořitov – Svitávka“ (145 SO):
k veřejné vyhlášce ze dne 2. 6. 2025, č. j. JMK 82783/2025**

Krajský úřad Jihomoravského kraje, Odbor krajský stavební úřad (dále jen KÚ) dne **29. 4. 2024** na svou úřední desku vyvěsil veřejnou vyhlášku ze dne **24. 4. 2024, č. j. JMK 62017/2024**, že na základě žádosti Ředitelství silnic a dálnic ČR (dále jen ŘSD) ze dne **25. 1. 2023** zahajuje řízení o umístění záměru „I/73 Bořitov – Svitávka“ se **145 SO**, pro které KÚ vydal **jednotné závazné stanovisko** (dále jen JZS) ze dne **30. 1. 2023, č. j. JMK 155318/20231992 Sb.** Řízení probíhá také podle **zákona č. 416/2009 Sb.** (dále jen liniový zákon).

KÚ dále sděluje, že účastníci řízení mohou své vyjádření zasílat **do 30 dní** od doručení této veřejné vyhlášky (dne **29. 5. 2024**), tj. **do pátku 28. 6. 2024** (ústní jednání není svoláno).

Děti Země – Klub za udržitelnou dopravu (dále jen Děti Země) dne **13. 5. 2024** zaslaly na KÚ do 30 dní od zveřejnění oznámení o zahájení tohoto řízení dne **29. 4. 2024** pro předmětný záměr **I/73 Bořitov – Svitávka**, pro který MŽP dle zákona č. 100/2001 Sb. vydalo závazné stanovisko EIA ze dne **21. 12. 2010, č. j. 106072/ENV/10**, jehož platnost bylo stanoviskem MŽP ze dne **28. 4. 2010, č. j. 22153/ENV/17** prodloužena **do 21. 12. 2020**, přičemž MŽP dne **20. 5. 2019 pod č. j. MZP/2018/710/3226** vydává ověřující závazné stanovisko EIA, v souladu s § 3 písm. g) bodu 1., písm. i) bodu 2. a § 9c odst. 3 písm. b) a odst. 5 zákona č. 100/2001 Sb. svou **příhláškou** do tohoto řízení.

Děti Země dne **28. 6. 2024**, tj. ve lhůtě 30 dní od doručení veřejného vyhlášky dne **29. 5. 2024**, zaslaly **vyjádření č. 1.**

KÚ dne **9. 4. 2025** na svou úřední desku vyvěsil veřejnou vyhlášku ze dne **2. 4. 2025, č. j. JMK 54990/2025**, podle které je možné se seznámit s nashromážděnými podklady a příp. se k nim vyjádřit do 15 dní, tj. **do 9. 5. 2025.**

Děti Země dne **9. 5. 2025** zaslaly vyjádření č. 2.

KÚ dne **5. 6. 2025** na svou úřední desku vyvěsil veřejnou vyhlášku ze dne **2. 6. 2025, č. j. JMK 82783/2025** s rozhodnutím o umístění záměru, která byla doručena dne **20. 6. 2025**, takže lhůta 15 dní pro zaslání odvolání končí dne **5. 7. 2025, resp. v pondělí 7. 7. 2025.**

Děti Země jako účastník tohoto řízení podle zákona č. 100/2001 Sb. podávají tímto do **7. 7. 2025**

o d v o l á n í

a žádají, aby napadené rozhodnutí o umístění stavby bylo dle § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu zrušeno a věc vrácena k novému projednání a rozhodnutí. Napadáno je rozhodnutí v celém rozsahu.

Odůvodnění:

Napadené územní rozhodnutí má 322 stran, obsahuje 6 výroků a 84 podmínek na str. 15-79. Vyjádření č. 1 Děti Země ze dne 28. 6. 2024 je vypořádáváno pod **bodem N 9**, na str. 239-257. Vyjádření č. 2 Děti Země ze dne 9. 5. 2025 je vypořádáváno pod **bodem V 1**, na str. 302-304.

Umist'ovaný záměr představuje novou 4pruhovou silnici I/73 délky 7,3 km s parametry R 26,0/130 (dříve ozn. jako R43 s parametry R 25,5/100), která se má stavět v letech 2025-2028 a má stát asi 2,65 mld. Kč.

1. K bodu 3. vyjádření č. 1: vhodné dřeviny budou vysázeny do zprovoznění silnice

Děti Země v bodě 3. svého vyjádření č. 1 ze dne 28. 6. 2024 mj. žádaly, aby společně se zprovozněním silnice (předčasné užívání, zkušební provoz) ve prospěch hlavně automobilistů bylo zajištěno důležité kompenzační opatření v podobě výsadby tisíců ks dřevin na pozemích dotčených silnicí a jejich doprovodnými SO

Pokud ŘSD dokáže za asi 2,65 mld. Kč postavit silnici za cca 2-3 roky (má se stavět v letech 2025-2028), tak by mělo do stejné doby zvládnout na jejich relevantních částech (SO) vysadit i dřeviny dle projektu vegetačních úprav.

KÚ tento návrh Děti Země na str. 251 napadeného rozhodnutí zamítá, neboť podle něho je sice žádoucí, aby tyto vegetační úpravy byly provedeny do zprovoznění silnice a souvisejících SO, nicméně návrh je předložen předčasně, neboť provedení kompenzačních opatření tohoto typu by mělo být spojeno až se stavebním řízením, nikoliv s územním. Dále KÚ uvádí, že je de facto jedno, kdy budou dřeviny vysázeny, zda se zprovozněním záměru či za 5-12 let od jeho zprovoznění v rámci získání kolaudačního souhlasu, neboť stejně musejí vyrůst, než budou funkční, tzn. čím poději bude toto kompenzační opatření realizováno, tím lépe pro zájmy ochrany přírody, neboť hlavní je rychle povolit a rychle vybudovat silnici a neobtěžovat návrhy na rychlou realizaci kompenzaci v oblasti ochrany ŽP.

Děti Země se tímto vyřízením svého návrhu neztotožňují, neboť ho považují za silně demagogické, postrádá logiku a je uváděn bez znalosti věci, resp. v rozporu s ust. § 2 odst. 4 a s ust. § 3 správního řádu, neboť ve svém vyjádření jasně doložily, že je naopak nutné výsadbu dřevin jako důležitou kompenzaci zajistit již do zprovoznění silnice a souvisejících jejích částí (tj. na vybraných místech spojených se záměrem)

Děti Země připomínají, že je žádoucí, aby v rámci zmírnění zásahu nové silnice do (lokálního/místního) krajinného rázu byly nové dřeviny vysázeny spolu s jejím zprovozněním (pozn.: např. ŘSD dálnici D0805 Lovosice – Řehlovice v CHKO České středohoří **staví od 11/2007, tj. 18 let, aniž byly dosud vegetační opatření zcela provedeny**, neboť chyběla povinnost dřeviny vysadit do jejího zprovoznění v 12/2016).

Přitom je logické uplatnit princip rychlého zmírnění zásahu do krajinného rázu či kácením mimolesních dřevin, tzn. k výsadbě by mělo dojít co nejrychleji od kácení dřevin, nikoliv za několik let či desetiletí až k vydání kolaudačního souhlasu. Tento návrh je přitom realizovatelný, neboť tím budou o několik let dříve zajištěny zmírňující opatření silnice na její okolí, tj. nejen na krajinný ráz či kácením mimolesních dřevin, ale i na estetické vnímání, protihluková funkce, snížení znečištění ovzduší automobilovým provozem apod.

Současně nelze tento návrh odkládat a příp. ukládat až mezi podmínky stavebního řízení, a to z těchto důvodů:

1) součástí územního řízení jsou i SO v podobě kácení mimolesních dřevin, nikoliv stavebního řízení:

- **SO 811.1 Kácení KÚ Bořitov**
- **SO 811.2 Kácení KÚ Lysice**
- **SO 811.3 Kácení KÚ Drnovice**
- **SO 811.4 Kácení KÚ Voděrady u Kunštátu**
- **SO 811.5 Kácení KÚ Sebranice**
- **SO 811.6 Kácení KÚ Skalice nad Svitavou**
- **SO 811.7 Kácení KÚ Svitávka**

2) součástí územního řízení je projekt vegetačních úprav a různé kompenzace s výsadbou nových dřevin, nikoliv stavebního řízení, resp. tato výsadba souvisí s těmito umístěvanými SO, které nebudou součástí stavebního řízení, jelikož nejde o „stavbu“ ve smyslu stavebního zákona, ale jen o úpravy terénu, které ani nepodléhají ohlášení „stavby“:

- a) SO 320.1 Úprava Lysického potoka
- b) SO 322.1 Úprava potoka Výpustek
- c) SO 323.1 Úprava Chlumského potoka
- d) SO 390 Tůň Lysice⁹
- e) SO 391 Tůň Drnovice
- f) SO 392 Tůň Sebranice
- g) SO 393 Tůň Voděrady
- h) SO 801 Vegetační úpravy ŘSD
- i) SO 806.1 Vegetační úpravy k. ú. Bořitov
- j) SO 806.2 Vegetační úpravy k. ú. Lysice
- k) SO 806.3 Vegetační úpravy k. ú. Drnovice
- l) SO 806.4 Vegetační úpravy k. ú. Voděrady u Kunštátu
- m) SO 806.5 Vegetační úpravy k. ú. Sebranice
- n) SO 806.6 Vegetační úpravy k. ú. Skalice nad Svitavou
- o) SO 806.7 Vegetační úpravy k. ú. Svitávka
- p) SO 870 Kompenzační opatření KÚ Bořitov
- q) SO 871 Kompenzační opatření KÚ Lysice
- r) SO 872 Kompenzační opatření KÚ Drnovice
- s) SO 873 Kompenzační opatření KÚ Voděrady u Kunštátu
- t) SO 874 Kompenzační opatření KÚ Skalice nad Svitavou

3) součástí územního řízení je jednotné závazné stanovisko (dále jen JZS) o **povolení škodlivého zásahu do 44 zvláště chráněných druhů a rodů organismů** (1 R + 43 Ž) dle § 56 odst. 6 zákona č. 114/1992 Sb. (dále jen ZOPK) a o **povolení kácení 2.539 ks stromů a keřů na ploše 21,7799 hektarů** dle § 8 odst. 6 ZOPK (čímž vznikne ekologická újma v rozsahu **210 mil. Kč**), z něhož vyplývá, že káčet lze IHNEDE po pravomocném umístění záměru, nikoliv např. po vydání pravomocného stavebního povolení, JZS neobsahuje žádnou konkrétní náhradní výsadbu s péčí 5 let, neboť jen odkazuje na projekty vegetačních úprav a na další kompenzace (viz výše 18-20 SO), podle nichž se má vysadit 10.529 ks stromů a 16.392 ks keřů jen za asi **118 mil. Kč**, tj. 56 % způsobené ekologické újmy (takže kompenzace není dostatečná, resp. je asi poloviční), přičemž chybí stanovení doby jejího provedení, resp. výsadba má být do až do vydání kolaudačního souhlasu, což je absurdní, neboť třeba kompenzace v podobě vytvoření tůní se mají provést 1 sezónu před zahájením realizace záměru

Děti Země žádají, aby

- buď přímo mezi podmínkami územního rozhodnutí,
- nebo mezi podmínkami příslušného závazného stanoviska, tj. např. závazné stanovisko EIA a JZS, tzn. je nutné provést dle ust. § 149 správního řádu přezkumné řízení jejich zákonnosti a správnosti a uložit změnu ve prospěch rychlejšího uložení výsadby nových dřevin do zprovoznění záměru, nikoliv až do získání kolaudačního souhlasu, byla uložena taková podmínka, která zajistí výsadbu mimolesních dřevin současně se zprovozněním záměru, tj. spuštěním předčasného užívání či spuštěním zkušebního provozu (pozn.: pokud ŘSD, které pohrdá zájmy ochrany přírody a ŽP, dokáže více zadlužit ČR zbytečným utracením 72 mil. Kč na urychlení zprovoznění dálnice D0136 Říkovice – Přerov asi o 3 měsíce a zprovoznit ji již dne 19. 12. 2025, jistě dokáže u silnice za 2,65 mld. Kč délky 7,3 km vysadit přiměřené množství nových dřevin, které ovšem není dosud přiměřené za způsobenou ekologickou újmu)

Děti Země na svou podporu upozornují příkladmo na **podmínky č. 17, 18, 21, 28, 62, 63, 64, 65, 66, 101 a 102** závazného stanoviska EIA ze dne 20. 5. 2019, č. j. MZP/2028/710/3226, tj. 11 celkem podmínek (cit.):

„17. Pro maximální začlenění stavby do krajiny a zvýšení estetických hodnot území využít všechny dostupné možnosti (materiálové a barevné řešení, ozelenění svahů a násypů a výsadba krycí zeleně, zemní valy, řešení protihlukových stěn

atd.). Skalní výchozy odkryté na svazích zářezů nezasypávat vrstvou humusu, ale ponechat volně. Vhodným způsobem zajistit ochranu (příp. záchranný přesun) objektů drobné architektury v trase záměru nebo v jeho blízkosti.

18. Zpracovat studii návrhu komplexních krajinných úprav pro začlenění trasy R43 do krajiny včetně vytipování ploch pro kompenzační opatření (podle vybrané varianty – např. kompenzace biotopů v tělese Staré dálnice, kompenzace drobných vodních ploch v tělese Staré dálnice, revitalizace drobných vodotečí a jejich břehových porostů křížících trasu silnice R43, posílení stávajících chráněných lokalit v území apod.).

21. Zpracovat projekt náhradních výsadeb za kácenou zeleň a projednat s příslušnými úřady. Pro náhradní výsadby a pro ozelenění tělesa silnice použít především stanovištně vhodné autochtonní druhy, omezit použití nepůvodních kultivarů.

28. Pro návrh protihlukových stěn využít v maximální míře vegetačních prvků, přednostně podle možnosti řešit protihluková opatření formou terénních úprav a ozeleněných zemních valů.

62. Pro omezení negativního vlivu na netopyry v současnosti využívající zájmové území, zajistit následující opatření:

a) Porosty, nacházející se přímo na dálničním tělese, které bude nutno vykácet, odstranit začátkem podzimního období. Pokud by došlo k smýcení v zimním období, hrozí přímá likvidace zimujících jedinců a úhyny v důsledku podchlazení.

b) V místech, kde je silniční těleso téměř v rovině nebo pouze mírně nad současným terénem biokoridoru, hrozí kolize netopyrů s vozidly. V těchto místech osázet čela koridorů za krajnicí tělesa hustým, alespoň 2 m vysokým keřovým porostem nebo instalovat umělé pásy ptačích zábran, aby k přirozenému snižování výšky nedocházelo a netopyři přelétli těleso bez újmy.

c) Biokoridory zachovat především v místech, kde těleso odděluje dva velmi blízké lesní celky (pás otevřené plochy nepřekračuje 50 m), kde odděluje vodní plochu od lesního porostu nebo intravilánu, popřípadě kvalitní porost od intravilánu.

63. Pro zajištění funkčnosti územního systému ekologické stability (dále jen „ÚSES“) navrhout úpravu ÚSES vyplývající ze zásahů do jeho jednotlivých prvků.

64. U přeložek komunikací navrhout a provést obnovu doprovodných porostů s preferencí stanovištně vhodných dřevin.

65. Navrhout a realizovat výsadbu izolační zeleně mezi tělesem rychlostní silnice a obytnou zástavbou dotčených obcí. Konkrétní rozsah a podmínky budou stanoveny na základě místních podmínek a majetkových vztahů k dotčeným pozemkům.

66. Pro kompenzační výsadby mimolesní i lesní zeleně je nezbytné použít geograficky původní dřeviny, přičemž je důležité zohlednit stanovištní podmínky (expozice svahu, fyzikální a chemické vlastnosti půdního substrátu).

101. Náhradní výsadby za pokácenou zeleň realizovat po dohodě s dotčenými obcemi především na návrhových plochách dle platných ÚP obcí.

102. Vegetační úpravy okolí propustků, které jsou součástí biokoridorů, je nutno upravit v souladu s Metodikou křížení komunikací vodních toků, kterou vydala Agentura ochrany přírody a krajiny.“

Děti Země níže předkládají námět takové nové podmínky do územního rozhodnutí či do relevantního závazného stanoviska (příklady viz výše), z něhož může odvolací úřad a příslušná nadřízené orgány v rámci přezkumů převzít jeho jádro a použít k uložení nové podmínky:

- ♦ „Výsadba nových dřevin bude na vybraných místech jako kompenzační a zmírňující opatření provedena do provozu záměru, tj. současně s předčasným užíváním záměru či se spuštěním zkušebního provozu, čím budou škodlivé vlivy a zásahy záměru rychleji a účinněji kompenzovány.“

2. K bodu 7. vyjádření č. 1: maximálně přirozený stav přeložek vodních toků – požadavky na uložení podmínek

Děti Země v bodě 7. svého vyjádření č. 1 ze dne 28. 6. 2024 mj. žádaly, aby bylo zabráněno tomu, že dna a svahy zasažených vodních toků byly změněny na betonové, s dlažbou, s rovnáninou, se záhozem apod. (viz další možnosti v rozporu s přírodě blízkým způsobem, jak uvádí tato stránka: http://hgf10.vsb.cz/546/UT/chapter_6.html).

ŘSD počítá s těmito 7 přeložkami a úpravami vodních toků:

SO 320.1 Úprava Lysického potoka

SO 320.2 Úprava koryta Lysického potoka pod mosty na sil. I/73 a polních cestách

SO 321 Úprava koryta potoku Úmoří pod mosty na sil. I/73 a polní cestě

SO 322.1 Úprava potoka Výpustek

SO 322.2 Úprava koryta potoku Výpustek pod mosty na sil. I/73 a polní cestě

SO 323.1 Úprava Chlumského potoka

SO 323.2 Úprava koryta Chlumského potoka pod mosty na sil. I/73, sil. II/643 a polní cestě

Děti Země proto mj. žádaly, aby:

- **dna všech přeložek vodních toků měla přirozený charakter a navíc bez příčných bariér**, tzn. je toto nutné uložit do podmínek rozhodnutí
- **svahy všech přeložek vodních toků neobsahovaly nějaký typ opevnění**, což se týká i podmostí, tzn. je toto nutné uložit do podmínek rozhodnutí

KÚ tyto návrhy Děti Země na str. 254-255 napadeného rozhodnutí zamítá, neboť podle něho u **potoků Lysický, Úmoří, Výpustek a Chlumský** je už projektanty vše naplánováno a úřady vše schváleno, takže nelze nic měnit dle návrhů Děti Země, tzn. dna těchto vodotečí budou upravena lomovým kamenem ve šterkopískovém loži a svahy budou opevněny kamennou dlažbou, aby se vodní toky „ani nepohnuly“, jak je to v přírodě obvyklé všude na světě.

Děti Země se tímto vyřízením svého návrhu neztotožňují, neboť postrádá logiku a je uváděn bez znalosti věci, resp. v rozporu s ust. § 2 odst. 4 a s ust. § 3 správního řádu, neboť kapitalistická ČR je jistě schopna revitalizovat zničené vodní toky socialismem tak, aby měly skutečně přírodní charakter, jak uvádí i výše cit. webová stránka.

Děti Země na svou podporu upozorňují na **podmínku č. 18** závazného stanoviska EIA ze dne 20. 5. 2019, č. j. MZP/2028/710/3226 (cit.): „18. Zpracovat studii návrhu komplexních krajinných úprav pro začlenění trasy R43 do krajiny včetně vytipování ploch pro kompenzační opatření (podle vybrané varianty – např. kompenzace biotopů v tělese Staré dálnice, kompenzace drobných vodních ploch v tělese Staré dálnice, **revitalizace drobných vodotečí a jejich břehových porostů křížících trasu silnice R43, posílení stávajících chráněných lokalit v území apod.**).“

Děti Země dále na svou podporu upozorňují na **podmínku č. 52** závazného stanoviska EIA ze dne 20. 5. 2019, č. j. MZP/2028/710/3226 (cit.): „52. V další fázi projektové přípravy stavby **minimalizovat rozsah technických úprav koryt křížených vodních toků a zachovat jejich přirozený ráz.**“

Podle nich je zřejmé, že navržené tvrdé úpravy vodních toků je nejen v rozporu s logikou, ale i s **podmínkami č. 18 a č. 52** závazného stanoviska EIA, které nejsou respektovány.

Děti Země žádají, aby

- buď přímo mezi podmínkami územního rozhodnutí,
- nebo mezi podmínkami příslušného závazného stanoviska, tj. příkladmo závazné stanovisko EIA, závazné stanovisko dle vodního zákona či jednotné závazné stanovisko (dále jen JZS), tzn. je nutné provést dle ust. § 149 správního řádu přezkumné řízení jejich zákonnosti a správnosti a uložit změnu ve prospěch přírodního charakteru vodních toků,

byla uložena taková podmínka pro DSP, která zajistí úpravu vodních toků dna a jejich svahů) tak, aby měla přírodní charakter, tzn. bez betonování či bez kamenné dlažby.

Děti Země níže předkládají námět takové nové podmínky do územního rozhodnutí či do relevantního závazného stanoviska (příklady viz výše), z něhož může odvolací úřad a příslušná nadřízené orgány v rámci přezkumů převzít jeho jádro a použít k uložení nové podmínky:

- ♦ „*Opevnění kynety dna, opevnění břehů a celkové úpravy podélného profilu koryta vodních toků se bude provádět tak, aby odpovídaly základním revitalizačním cílům, tj. upravené koryto přizpůsobit přírodě blízkému stavu. Obecně se jedná o preferenci hrubých kamenných záhozů při opevnění dna místo kamenné rovnániny s cílem vytvoření vysoké úkrytové kapacity pro ochranu ryb před piscifágními predátory, vkládání dřevěných výhonů a dnových prahů apod.*“

3. K bodu 8. vyjádření č. 1: k rozsahu a počtu tůní

Děti Země v bodě 8. svého vyjádření č. 1 ze dne 28. 6. 2024 žádaly, aby plocha a počet navržených tůní byla zvětšena o 40-60 %, jako reakce na globální změny klimatu a na extrémní výkyvy počasí s riziky sucha a náhlých vysokých srážek, neboť navržené tůně s jejich plochou jsou silně podhodnocené.

ŘSD počítá jen s těmito 4 SO pro výstavbu tůní:

SO 390 Tůně Lysice

SO 391 Tůně Drnovice

SO 392 Tůně Sebranice

SO 393 Tůně Voděřady

Navíc zvýšení počtu a rozsahu těchto SO přitom nemůže být technicky, stavebně či finančně náročné, pokud za realizaci záměru jako 4pruhové silnice délky 7,3 km se má utratit asi 2,65 mld. Kč.

KÚ tyto návrhy Děti Země na str. 255 napadeného rozhodnutí zamítá, neboť je už projektanty vše naplánováno a úřady vše schváleno, takže nelze nic měnit dle návrhů Děti Země, tzn. zvětšit plochu tůní či zvýšit jejich počet o 40-60 % nelze.

Děti Země se tímto vyřízením svého návrhu neztotožňují, neboť postrádá logiku a je uváděn bez znalosti věci, resp. v rozporu s ust. § 2 odst. 4 a s ust. § 3 správního řádu, neboť stavební zákon i správní řád lehce umožňují změny DÚ (či DSP, příp. rozsudky správních soudů), jak ostatně lze opakovaně dokládat různými rozhodnutími správních orgánů.

Ani KÚ neuvádí, jaké konkrétní ust. konkrétního zákona neumožňuje v rámci výše uvedených SO či přidáním nových SO dodatečně vyprojektovat další počty tůní či rozšířit ty stávající. Laicky řečeno (v minimalistické verzi), lze podmínkou ve správním rozhodnutí uložit větší rozsah i větší počet tůní min. ve SO 390 až ve SO 393.

Děti Země na svou podporu upozorňují na **podmínku č. 18** závazného stanoviska EIA ze dne 20. 5. 2019, č. j. MZP/2028/710/3226 (cit.): „18. Zpracovat studii návrhu komplexních krajinných úprav pro začlenění trasy R43 do krajiny včetně vytipování ploch pro kompenzační opatření (podle vybrané varianty – např. kompenzace biotopů v tělese Staré dálnice, kompenzace drobných vodních ploch v tělese Staré dálnice, revitalizace drobných vodotečí a jejich břehových porostů křížících trasu silnice R43, posílení stávajících chráněných lokalit v území apod.).“

Děti Země na svou podporu dále upozorňují na **podmínku č. 56** závazného stanoviska EIA ze dne 20. 5. 2019, č. j. MZP/2028/710/3226 (cit.): „56. Zajistit realizaci adekvátních kompenzačních opatření – kompenzací zaniklých biotopů, doprovodná opatření při realizaci ekoduktů, naváděcích tras a letových koridorů, využití možného potenciálu vzniku „kvalitních biotopů“ na stavbou zasažených místech a v jejich okolí (zářezy, násypy...), kompenzací za záborů volné krajiny, vytvořit nová refugia pro řadu organismů, výsadbu geograficky původních stromů a keřů, zakládání lučních porostů, realizaci drobných vodních ploch, či ponechání vhodných částí samovolné sukcese.“

Děti Země na svou podporu dále upozorňují na **podmínku č. 57** závazného stanoviska EIA ze dne 20. 5. 2019, č. j. MZP/2028/710/3226 (cit.): „57. Zajistit tahové cesty obojživelníků vhodným způsobem přemostění potoků a řek, případně vybudování speciálních podchodů pro obojživelníky. Za zánik rozmnožovací lokality (Skalice – jezírko

Žlábky) obojživelníků bude třeba vybudovat vhodnou náhradní lokalitu, která umožní místním populacím jejich další reprodukci, vytvoření nových rozmnožovacích lokalit.“

Děti Země žádají, aby

- buď přímo mezi podmínkami územního rozhodnutí,
- nebo mezi podmínkami příslušného závazného stanoviska, tj. příkladmo závazné stanovisko EIA, závazné stanovisko dle vodního zákona či jednotné závazné stanovisko (dále jen JZS), tzn. je nutné provést dle ust. § 149 správního řádu přezkumné řízení jejich zákonnosti a správnosti a uložit změnu ve prospěch většího počtu a vyššího rozsahu tůň jako kompenzačního opatření,

byla uložena podmínka, která umožní zvětšit plošný rozsah tůň o 40-60 % (např. i vyšším počtem).

Ostatně předložený rozsah v DÚR ani není nijak odborně zdůvodněn, včetně analogií z jiných podobných stavebních záměrů, neboť jde jen o názor vybraných najatých lidí ŘSD, tzn. jiní najatí lidé by měli zase jiný odborný názor.

Podle Děti Země je zřejmé, že navržený plošný rozsah (počet) tůň je nejen v rozporu s logikou, ale i s **podmínkami č. 18, č. 56 a č. 57** závazného stanoviska EIA, které nejsou respektovány.

4. K bodu 9. vyjádření č. 1: k rozsahu kompenzačních opatření

Děti Země v bodě 9. svého vyjádření č. 1 ze dne 28. 6. 2024 žádaly, aby plocha kompenzačních opatření v době globálních změn klimatu a extrémních výkyvů počasí s riziky sucha a náhlých vysokých srážek měla být o asi 35-50 % větší. Navíc by měl být účel těchto opatření rozšířen o další prvky, neboť plán neodpovídá rozsahu a intenzitě škodlivého zásahu záměru.

ŘSD počítá jen s těmito 5 SO pro realizaci drobných kompenzačních opatření:

SO 870 Kompenzační opatření KÚ Bořítov

SO 871 Kompenzační opatření KÚ Lysice

SO 872 Kompenzační opatření KÚ Drnovice

SO 873 Kompenzační opatření KÚ Voděrady u Kunštátu

SO 874 Kompenzační opatření KÚ Skalice nad Svitavou

Navíc zvýšení počtu a rozsahu těchto SO přitom nemůže být technicky, stavebně či finančně náročné, pokud za realizaci záměru jako 4pruhové silnice délky 7,3 km se má utratit asi 2,65 mld. Kč.

KÚ tyto návrhy Děti Země na str. 255-256 napadeného rozhodnutí zamítá, neboť je už projektanty vše naplánováno a úřady vše schváleno, takže nelze nic měnit dle návrhů Děti Země, tzn. zvětšit plochu KO o 35-50 % nelze.

Děti Země se tímto vyřízením svého návrhu neztotožňují, neboť postrádá logiku a je uváděn bez znalosti věci, resp. v rozporu s ust. § 2 odst. 4 a s ust. § 3 správního řádu, neboť stavební zákon i správní řád lehce umožňují změny DÚ (či DSP, příp. rozsudky správních soudů), jak ostatně lze opakovaně dokládat různými rozhodnutími správních orgánů.

Ani KÚ neuvádí, jaké konkrétní ust. konkrétního zákona neumožňuje v rámci výše uvedených SO či přidáním nových SO dodatečně vyprojektovat další KO či jejich věcnou škálu rozšířit. Laicky řečeno (v minimalistické verzi), lze podmínkou ve správním rozhodnutí další typy kompenzačních opatření na další ploše v rozsahu 35-50 % stávající plochy min. ve SO 870 až ve SO 874.

Děti Země na svou podporu upozorňují na **podmínku č. 18** závazného stanoviska EIA ze dne 20. 5. 2019, č. j. MZP/2028/710/3226 (cit.): „18. Zpracovat studii návrhu komplexních krajinných úprav pro začlenění trasy R43 do krajiny včetně vytipování ploch pro kompenzační opatření (podle vybrané varianty – např. kompenzace biotopů v tělese Staré dálnice, kompenzace drobných vodních ploch v tělese Staré dálnice, revitalizace drobných vodotečí a jejich břehových porostů křížících trasu silnice R43, posílení stávajících chráněných lokalit v území apod.).“

Děti Země na svou podporu dále upozorňují na **podmínku č. 56** závazného stanoviska EIA ze dne 20. 5. 2019, č. j. MZP/2028/710/3226 (cit.): „56. Zajistit realizaci adekvátních kompenzačních opatření – kompenzaci zaniklých biotopů, doprovodná opatření při realizaci ekoduktů, naváděcích tras a letových koridorů, využití možného potenciálu vzniku „kvalitních biotopů“ na stavbou zasažených místech a v jejich okolí (zárězy, násypy...), kompenzaci za zábor volné krajiny, vytvořit nová refugia pro řadu organismů, výsadbu geograficky původních stromů a keřů, zakládání lučních porostů, realizaci drobných vodních ploch, či ponechání vhodných částí samovolné sukcese.“

Děti Země na svou podporu dále upozorňují na **podmínku č. 57** závazného stanoviska EIA ze dne 20. 5. 2019, č. j. MZP/2028/710/3226 (cit.): „57. Zajistit tahové cesty obojživelníků vhodným způsobem přemostění potoků a řek, případně vybudování speciálních podchodů pro obojživelníky. Za zánik rozmnožovací lokality (Skalice – jezírko Žlábky) obojživelníků bude třeba vybudovat vhodnou náhradní lokalitu, která umožní místním populacím jejich další reprodukci, vytvoření nových rozmnožovacích lokalit.“

Děti Země žádají, aby

- buď přímo mezi podmínkami územního rozhodnutí,
- nebo mezi podmínkami příslušného závazného stanoviska, tj. příkladmo závazné stanovisko EIA, závazné stanovisko dle vodního zákona či jednotné závazné stanovisko (dále jen JZS), tzn. je nutné provést dle ust. § 149 správního řádu přezkumné řízení jejich zákonnosti a správnosti a uložit změnu ve prospěch většího počtu různých typů kompenzačních opatření,

byla uložena podmínka, která umožní zvětšit plošný rozsah či zvýšit počet typů kompenzačních opatření o 35-50 %.

Ostatně předložený rozsah v DÚR ani není nijak odborně zdůvodněn, včetně analogií z jiných podobných stavebních záměrů, neboť jde jen o názor vybraných najatých lidí ŘSD, tzn. jiní najatí lidé by měli zase jiný odborný názor.

Podle Děti Země je zřejmé, že navržený plošný rozsah (počet) tůní je nejen v rozporu s logikou, ale i s **podmínkami č. 18, č. 56 a č. 57** závazného stanoviska EIA, které nejsou respektovány.

5. Žádost o přezkum závazného stanoviska KÚ ze dne 23. 1. 2023, č. j. JMK 10534/2023 a ze dne 6. 3. 2025, č. j. JMK 37230/2025 dle § 15 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb. souladu s ÚPD

Bod č. 42 napadeného rozhodnutí (str. 30) uvádí, že pro záměr byla KÚ vydána dvě závazná stanoviska dle § 15 odst. zákona č. 183/2006 Sb., a to ze dne 23. 1. 2023, č. j. JMK 10534/2023 a ze dne 6. 3. 2025, č. j. JMK 37230/2025, přičemž umístovaný záměr je v souladu s ÚPD, resp. se ZÚR JmK a s ÚP dotčených obcí.

Dle zjištění Děti Země Krajský soud v Brně svým rozsudkem ze dne **27. 6. 2025, č. j. 73 A 3/2024 – 274** rozhodl tak, že „opatření obecné povahy – Změna č. 1 Územního plánu Bořítov, vydané zastupitelstvem obce Bořítov dne 19. 6. 2023, se dnem právní moci tohoto rozsudku ruší v části vymezení koridoru dopravní infrastruktury „DS41“ pro silnici I/43 a v části vymezení koridoru dopravní infrastruktury „DSÚKB“ pro úrovnovou křižovatku Bořítov, a to včetně všech s nimi souvisejících staveb a opatření“.

Podle názoru Děti Země tento rozsudek znamená, že umístovaný záměr není v souladu s ÚPD, resp. s ÚP obce Bořítov a ani se ZÚR JmK na území obce Bořítov, takže by výše uvedená závazná stanoviska měla být zrušena. Anebo změněna tak, aby byla v souladu s výše cit aktuálním rozsudkem krajského soudu.

Děti Země žádají, aby byl ve smyslu ust. § 149 správního řádu zajištěn přezkum zákonnosti a správnosti obou těchto závazných stanovisek, přičemž pokud budou zjištěny jejich vady či nezákonnosti, které vyplývají z výše cit. rozsudku krajského soudu, tak aby byla zrušena či změněna.

6. Žádost o přezkum závazného stanoviska MěÚ Blansko ze dne 21. 8. 2023, č. j. MBK 40281/2023 dle vodního zákona

Bod č. 49 napadeného rozhodnutí (str. 34-35) uvádí, že přebírá a ukládá požadavky závazného stanoviska MěÚ Blansko ze dne 21. 8. 2023, č. j. MBK 40281/2023 dle vodního zákona, resp. jde o všech 8 požadavků.

Děti Země zjišťují, že MěÚ Blansko sice v požadavku č. 7. uvádí, že „budou dodrženy podmínky ve vyjádření Povodí Moravy, s. p., (dále jen PM) ze dne 7. 8. 2023 a následně pak v odrážkách uvádí 4 podmínky, nicméně vyjádření PM ze dne 7. 8. 2023 obsahuje

- **část I.** s bodem a), který MěÚ Blansko nepřebírá a tedy ani neukládá, aniž je přezkoumatelně zřejmé proč, a část I. s bodem b), z něhož MěÚ Blansko přebírá jen velmi malou část, takže MěÚ Blansko zbytek požadavků nepřebírá a tedy ani neukládá, aniž je přezkoumatelně zřejmé proč, a
- **část II.** s majetkoprávními souvislostmi, které MěÚ Blansko nepřebírá a tedy ani neukládá, aniž je přezkoumatelně zřejmé proč.

Jinak řečeno, ačkoliv se PM zabývá mj. **SO 322.1 Úprava potoka Výpustek, SO 322.2 Úprava koryta potoku Výpustek pod mosty na sil. I/73 a polní cestě, SO 323.1 Úprava Chlumského potoka či SO 323.2 Úprava koryta Chlumského potoka pod mosty na sil. I/73, sil. II/643 a polní cestě**, tak z obsahu závazného stanoviska MěÚ Blansko není zřejmý jakýkoliv přezkoumatelný důvod, proč nebylo převzato vše dle části I. a části II. vyjádření PM.

Děti Země žádají, aby byl ve smyslu ust. § 149 správního řádu zajištěn přezkum zákonnosti a správnosti tohoto závazného stanoviska (zejm. chybějí přezkoumatelné důvody o nepřevzetí všech požadavků vyjádření PM do závazného stanoviska MěÚ Blansko), přičemž žádají, aby zbývající obsah vyjádření PM, tj. celá část I. a celá část II. byly zahrnuty mezi podmínky územního rozhodnutí.

7. Absence přezkoumatelných důvodů o neexistenci závazného stanoviska dle vodního zákona pro všechny vodní stavby

Děti Země mj. zjišťují, že napadeným rozhodnutím se umísťují různé stavby dle vodního zákona, např. tyto:

SO 320.1 Úprava Lysického potoka

SO 320.2 Úprava koryta Lysického potoka pod mosty na sil. I/73 a polních cestách

SO 321 Úprava koryta potoku Úmoří pod mosty na sil. I/73 a polní cestě

SO 322.1 Úprava potoka Výpustek

SO 322.2 Úprava koryta potoku Výpustek pod mosty na sil. I/73 a polní cestě

SO 323.1 Úprava Chlumského potoka

SO 323.2 Úprava koryta Chlumského potoka pod mosty na sil. I/73, sil. II/643 a polní cestě

Ovšem z obsahu napadeného rozhodnutí nelze nikde přezkoumatelným způsobem zjistit, proč pro mj. **SO 320.1, SO 320.2 a SO 321** chybí ve spise vyjádření správce těchto toků a proč mj. pro tyto 3 SO chybí i závazného stanovisko příslušného vodoprávního úřadu dle vodního zákona.

Děti Země přitom v bodě 2. (k obsahu spisu) svého vyjádření ze dne 28. 6. 2024 uvádějí mj. následující:

„Ve spise by měla být různá podkladová rozhodnutí, vyjádření majitelů a správců technické a telekomunikační infrastruktury a závazná stanoviska či koordinovaná závazná stanoviska (dále jen KZS) nebo JZS/JES ve smyslu ust. § 149 správního řádu, která budou stále platná (pokud tato platnost bude časově omezená např. na 1-2 roky), tzn. tato:

- *vydané dle zákona č. 254/2001 Sb. k vlivům na vodní poměry...*

Děti Země žádají, aby KÚ provedl kontrolu, zda časově platné podklady (správní rozhodnutí, závazná stanoviska či vyjádření/stanoviska) ve spise jsou stále platná. Dále aby zajistil, že **ve spisu budou všechna podkladová rozhodnutí a závazná stanoviska, včetně výše uvedených, přičemž pokud by tam nebyly, tak aby se řízení přerušilo a ŘSD bylo vyzváno KÚ je do spisu zaslat.**

Děti Země namítají, že z obsahu napadeného rozhodnutí nelze nikde ve smyslu ust. § 2 odst. 4 a § 3 správního řádu nalézt přezkoumatelné důvody, proč KÚ napadené rozhodnutí vydal, aniž měl ve spise k dispozici vyjádření správce ke

všem dotčeným vodním tokům a aniž měl ve spise všechna závazná stanoviska dle vodního zákona k příslušným (dotčeným) vodním SO, příkladmo **SO 320.1, SO 320.2 a SO 321**.

Děti Země se tak nemohly s nimi seznámit a vyjádřit se k nim, čímž jim bylo upřeno procesní a věcné právo na ochranu povrchových vod před škodlivými zásahy umístěovaného záměru, příp. předložit náměty na změny chybějících všech vyjádření a všech závazných stanovisek dle vodního zákona.

Děti Země žádají, aby odvolací orgán provedl skutečnou kontrolu obsahu spisu, zda obsahuje všechna povinná závazná stanoviska a vyjádření, zejména ty, které se týkají různých složek ŽP (ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb., včetně vlivů záměru na povrchové toky), a pokud některá chybějí, tak ať napadené rozhodnutí zruší. Také žádají, aby vypořádal jejich zásadní námitku o absenci důvodů, proč ve spise chybějí vyjádření a závazná stanoviska dle vodního zákona.

8. Žádost o přezkum závazného stanoviska MŽP ze dne 13. 3. 2023, č. j. MZP/2023/560/225 dle zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně ZPF

Bod č. 41 napadeného rozhodnutí (str. 29-30) uvádí, že přebírá a ukládá požadavky závazného stanoviska MŽP ze dne 13. 3. 2023, č. j. MZP/2023/560/225 dle zákona o ochraně ZPF, resp. jde o všech 9 požadavků.

Děti Země žádají, aby

- buď přímo mezi podmínkami územního rozhodnutí,
- nebo mezi podmínkami závazného stanoviska MŽP ze dne 13. 3. 2023, tzn. je nutné provést dle ust. § 149 správního řádu přezkumné řízení jeho zákonnosti a správnosti a uložit níže navržený námět,

byla uložena taková podmínka, která zajistí důsledné zmírnění a kompenzaci škodlivého zásahu záměru do veřejného zájmu na ochranu ZPF, přičemž tento námět lze upravit tak, aby byl realizovatelný a uskutečnitelný.

Děti Země na svou podporu upozorňují na **podmínku č. 31** závazného stanoviska EIA ze dne 20. 5. 2019, č. j. MZP/2028/710/3226 (cit.): „31. V dalším stupni projektové dokumentace zajistit funkčnost dotčených existujících závlah a odvodnění.“

Děti Země níže předkládají námět takové nové podmínky do územního rozhodnutí či do předmětného závazného stanoviska, z něhož může odvolací úřad a příslušný nadřízený orgán v rámci přezkumu převzít jeho jádro a použít k uložení nové podmínky:

- ♦ *V případě zásahu stavby do stávajícího systému meliorací budou provedena následná opatření k zajištění a udržení jeho funkčnosti.*

Děti Země svůj námět na uložení tohoto nového požadavku odůvodnění absencí zákonného nároku majitelů ZPF za poškození příp. melioračních systémů, i když v době globálních změn klimatu s narůstajícím suchem by měly být tyto systémy zničeny zaslepením jako anachronismus, neboť v půdě je nedostatek vody. Je proto poněkud absurdní, aby se zrychleným odtokem melioracemi „ztrácela“ do vodních toků, neboť je to podle zákona.

Děti Země žádají, aby byl ve smyslu ust. § 149 správního řádu zajištěn přezkum zákonnosti a správnosti tohoto závazného stanoviska, přičemž žádají, mezi jeho požadavky byl zahrnut i výše uvedený námět 1 nového požadavku. Pokud by tento námět nadřízený orgán do tohoto závazného stanoviska nezahrnul, tak Děti Země žádají, aby tak mezi podmínky územního rozhodnutí učinil odvolací orgán, neboť předložený námět je reálný a uskutečnitelný.

9. Žádost o přezkum závazného stanoviska MŽP ze dne 23. 5. 2024, č. j. MZP/2024/240/1136 dle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

Mezi podklady napadeného rozhodnutí je i závazné stanovisko MŽP ze dne 23. 5. 2024, č. j. MZP/2024/240/1136 dle zákona o ochraně ovzduší, které neobsahuje žádné požadavky.

Podle Děti Země z obsahu tohoto závazného stanoviska vyplývá, že podporuje vzrůst počtu automobilů v ČR, resp. podporuje růst počtu jízd nejškodlivější automobilové dopravy, resp. má docházet k vyššímu znečištění ovzduší na jiném místě, než nyní, kde žádná nejškodlivější automobilová doprava neexistuje.

Jinak řečeno, vydaným závazným stanoviskem se **podporuje tzv. dopravní indukce**, tzn. další masivní podpora využívání nejškodlivější automobilové dopravy, což reálně bude znamenat častější jízdy automobilu (včetně řidičů, kteří dosud jezdili automobilem omezeně) a delší jízdy automobily. Ovzduší se tak bude ještě více znečišťovat, ačkoliv cílem by mělo být snižování znečištění ovzduší tvrdými zákonnými či organizačními opatřeními proti nárůstu rozvoje automobilové dopravy. Napadené závazné stanovisko ovšem činí opak, automobilovou dopravu dále podporuje.

Děti Země žádají, aby byl ve smyslu ust. § 149 správního řádu zajištěn přezkum zákonnosti a správnosti tohoto závazného stanoviska, přičemž žádají, aby bylo zrušeno, neboť podporuje tzv. dopravní indukci a tedy další rozvoj individuální automobilové dopravy na úkor veřejné silniční dopravy a hlavně železniční dopravy, a to do míst, kde nyní žádná automobilová doprava neexistuje.

10. Žádost o přezkum závazného stanoviska KHS JmK ze dne 17. 1. 2023, č. j. KHSJM 03849/2023/BK/HOK dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

Mezi podklady napadeného rozhodnutí je i závazné stanovisko KHS JmK ze dne 17. 1. 2023, č. j. KHSJM 03849/2023/BK/HOK dle zákona o ochraně veřejného zdraví (hluk, pitná voda...), které neobsahuje žádné požadavky, přičemž mj. uvádí, že **v km 40,2-41,0 (pozn.: záměr končí v km 41,0 silnice I/73) bude nutné vybudovat PHS.**

KÚ na str. 131 svého rozhodnutí uvádí, že KHS žádné podmínky pro vypracování DSP neuložila, i když ve svém závazném stanovisku ze dne 17. 1. 2023 mj. upozorňuje, že pro stavební řízení bude žádat kontrolní měření intenzit hluku z provozu záměru (nikoliv během jeho realizace, která může nadlimitní hluk též způsobovat) a provedení rozborů pitné vody z nového vodovodu (zřejmě před a během provozu záměru).

Vzhledem k tomu, že KHS do závazného stanoviska neuložila žádné požadavky na ochranu veřejného zdraví před nadlimitními účinky hluku, tak KÚ mezi podmínky napadeného rozhodnutí nebyl povinen tyto požadavky ukládat.

Děti Země níže předkládají náměty 2 nových podmínek do územního rozhodnutí či do závazného stanoviska KHS JmK, které zajistí důsledné zmírnění škodlivého zásahu záměru do veřejného zájmu na ochranu veřejného zdraví, z nichž může odvolací úřad a nadřízený orgán (tj. Ministerstvo zdravotnictví) v rámci přezkumu převzít jejich jádra a použít k uložení nových podmínek, které jsou realizovatelné a uskutečnitelné:

- ***Před podáním žádosti o vydání stavebního povolení předložit podrobnou projektovou dokumentaci, ve které bude uveden harmonogram stavebních prací s podrobným uvedením zabezpečení organizace výstavby s ohledem na dopravní trasy, objízdné trasy, uzavírky, oplocení apod., včetně zabezpečení možnosti příjezdu nebo průjezdu vozidel jednotek požární ochrany.***
- ***Před podáním žádosti o vydání stavebního povolení předložit aktuální a podrobnou hlukovou studii i s návrhy na protihluková opatření během realizace záměru i během jeho provozování, pokud bude měřením zjištěno, že limity intenzit hluku mohou být překročeny nebo pokud hrozí vážné riziko jejich překročení.***

Podle Děti Země je na základě jejich zkušeností s umístováním a s povolováním řady dopravních staveb žádoucí, aby KHS měla k dispozici **aktuální a odborně kvalitní podklady, včetně dokumentací a hlukových studií**, z nichž bude prokazatelně zřejmé, na jakých místech hrozí k překračování zákonných limitů během realizace záměru a jeho provozování a zda jsou skutečně naplánována technická či organizační opatření, která přesvědčivým způsobem zajistí plnění těchto limitů. A to i v případech, kdy jejich neplnění lze důvodně z modelových výpočtů očekávat jako riziko.

Děti Země žádají, aby byl ve smyslu ust. § 149 správního řádu zajištěn přezkum zákonnosti a správnosti tohoto závazného stanoviska, přičemž žádají, mezi jeho požadavky byly zahrnuty i výše uvedené náměty 2 nových požadavků. Pokud by tento námět nadřízený orgán do tohoto závazného stanoviska nezahrnul, tak Děti Země žádají, aby tak mezi podmínky územního rozhodnutí učinil odvolací orgán, neboť oba náměty jsou reálné a uskutečnitelné.

11. Žádost o přezkum jednotného závazného stanoviska KÚ ze dne 30. 1. 2023, č. j. JMK 15318/2023 dle zákona č. 114/1992 Sb. o povolení zásahu do VKP, o povolení kácení mimolesních dřevin, o povolení zásahu do krajinného rázu, o povolení škodlivého zásahu do cenných druhů organismů, o zrušení a zřízení veřejných komunikací

Výrok II. napadeného rozhodnutí KÚ (str. 12-13) uvádí, že dle **výroku II. JZS** povoluje dle § 8 odst. 6 ZOPK kácení 2.539 ks stromů a keřů na ploše 217.799 m² dle písemnosti „Souhrnná tabulka kácení“ (viz příloha 3 rozhodnutí KÚ), a to za splnění **podmínek č. 14 až č. 16** (str. 16 rozhodnutí KÚ):

„14. Kácení může být provedeno nejdříve od data nabytí právní moci územního rozhodnutí či jiného navazujícího rozhodnutí správního orgánu pro daný úsek stavby „I/73 Bořitov–Svitávka“.

15. Kácení dřevin může být provedeno pouze v období vegetačního klidu, tj. v období přirozeného útlumu fyziologických a ekologických funkcí dřevin a v období mimo rozmnožování, hnízdění a hibernaci živočichů, tj. od 1. září do 31. října; v důvodných případech i mimo toto období za dále stanovených podmínek.

16. Dřeviny určené k zachování budou po dobu stavební činnosti chráněny vhodnou formou proti poškození jejich nadzemních i podzemních částí, ochranná opatření budou prováděna dle ČSN 83 9061 Technologie vegetačních úprav v krajině – Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích.“

Výrok III. napadeného rozhodnutí KÚ (str. 13-14) uvádí, že dle **výroku IV. JZS** povoluje dle § 56 odst. 6 ZOPK škodlivý zásah do biotopů a jedinců 44 zvláště chráněných druhů a rodů organismů (1 R + 43 Ž), a to za splnění **podmínek č. 17 až č. 35** (str. 16-19 rozhodnutí KÚ).

Bod č. 43 napadeného rozhodnutí (str. 30-31) uvádí, že přebírá a ukládá požadavky JZS KÚ ze dne 30. 1. 2023, č. j. JMK 15318/2023 v jeho **výrocích I.** (zásah do VKP), **výrok III.** (zásah do krajinného rázu) a **výrok V.** (zrušení či zřízení veřejných komunikací) dle ZOPK, přičemž ukládá **požadavky č. 1, č. 24 a č. 25 tohoto JZS:**

„1. Záměr bude realizován dle předložené projektové dokumentace, stupeň PD: DÚR (zpracovatel PK OSSENDORF s.r.o., 06/2022).

24. Před zahájením nebo bezprostředně po zahájení stavebních prací biologický dozor ověří a zmapuje místa výskytu invazních druhů rostlin na plochách dotčených realizací záměru, včetně údolních niv vodních toků dotčených záměrem v části jejich horního toku nad místem realizace až po hranici nejbližšího intravilánu. Během realizace záměru bude nezbytné výskyt invazních rostlin dále monitorovat a bezodkladně přijímat opatření k jejich likvidaci v souladu s platnými standardy péče o přírodu a krajinu Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, aby se zamezilo jejich šíření v místech realizace stavby a jejich okolí. Případná likvidace invazních druhů bude na pozemcích dotčených realizací záměru následně probíhat po dobu následně realizované péče o zeleň rostoucí mimo les. (podmínka č. 24 se vztahuje k výrokové části I. jednotného závazného stanoviska)

25. Platnost tohoto jednotného závazného stanoviska jako podkladu pro rozhodnutí správního orgánu je krajským úřadem stanovena do konce roku 2028.“

Děti Země obecně žádají, aby byl ve smyslu ust. § 149 správního řádu zajištěn přezkum zákonnosti a správnosti **všech výroků JZS** (více níže), přičemž žádají, aby JZS bylo zrušeno pro porušení ZOPK a správního řádu či pro významnou vadu nepřezkoumatelnosti rozhodování KÚ (více níže) či příp. změněn, přičemž níže předkládají různé náměty, které jsou reálné a uskutečnitelné a zajistí důslednější funkčnost zmírňujících a kompenzačních opatření.

11.1. K výroku II. JZS o povolení kácení mimolesních dřevin

KÚ výrok II. napadeného rozhodnutí dle **výroku II. JZS** povoluje dle § 8 odst. 6 ZOPK kácení 2.539 ks stromů a keřů na ploše 217.799 m², a to za splnění **podmínek č. 14 až č. 16** (str. 16 rozhodnutí KÚ), přičemž odůvodnění je na str. 136-141 rozhodnutí KÚ

Děti Země žádají, aby byl ve smyslu ust. § 149 správního řádu zajištěn přezkum zákonnosti a správnosti **výroku II. JZS** o povolení kácení mimolesních dřevin, přičemž žádají, aby byl zrušen (pro porušení ZOPK a správního řádu či pro významnou vadu nepřezkoumatelnosti rozhodování KÚ) či příp. změněn, přičemž níže předkládají různé náměty nových požadavků k zahrnutí do tohoto výroku, které jsou reálné a uskutečnitelné a zajistí důslednější funkčnost (věcnou a časovou) zmírňujících a kompenzačních opatření.

Námítky Děti Země:

11.1.1. Kácení po vydání pravomocného územního rozhodnutí pro záměr

Podmínka č. 2 JZS uvádí, že káčet lze kdykoliv po vydání pravomocného územního rozhodnutí.

Děti Země s tímto nesouhlasí, neboť ke kácení by mělo dojít po vydání pravomocného stavebního povolení, neboť je v zájmu ochrany přírody, aby ke kácení došlo co nejpozději a k výsadbě nových dřevin co nejdříve. KÚ to dělá přesně obráceně, zn. káčet co nejrychleji a vysadit nové dřeviny až s vydáním kolaudačního souhlasu.

Děti Země níže předkládají námět nové podmínky do JZS, která zajistí důsledné zmírnění škodlivého zásahu záměru do veřejného zájmu na ochranu přírody a krajiny, z nichž může nadřízený orgán (tj. MŽP) v rámci přezkumu převzít jeho jádro a použít k uložení nové podmínky, která je realizovatelná a uskutečnitelná:

- ***Kácení může být provedeno nejdříve po vydání všech pravomocných stavebních povolení pro záměr silnice „I/73 Bořítov – Svitávka“.***

11.1.2. Absence přiměřené náhradní výsadby za kácení mimolesních dřevin

JZS uvádí, že uložit přiměřenou náhradní výsadbu ve smyslu sut. § 9 odst. 1 ZOPK je zbytečné, jelikož to odmítá ŘSD. Podle KÚ sice dle kalkulačky AOPK ČR kácením dřevin vzniká ekologická újma ve výši asi 210 mil. Kč, ale nová plně postačuje, pokud dle této kalkulačky budou kompenzace asi o 44 % nižší, neboť nová výsadba v rozsahu 10.529 ks stromů a 16.392 ks keřů byla ohodnocena jen na 118 mil. Kč

Děti Země s tímto nesouhlasí, neboť ke kácení by mělo dojít po vydání pravomocného stavebního povolení, neboť je v zájmu ochrany přírody, aby ke kácení došlo co nejpozději a k výsadbě nových dřevin co nejdříve. KÚ to dělá přesně obráceně, zn. káčet co nejrychleji a vysadit nové dřeviny až s vydáním kolaudačního souhlasu.

Samotný KÚ přiznává (str. 26 JZS), že ekologické přínosy „z velké části kompenzují ekologickou újmu“, nicméně jde o spekulaci, neboť jednak z hlediska vyčíslení tvoří přínosy jen asi 56 % vzniklé újmy a jednak je povinností úřadu rozhodovat v souladu s materiální pravdou, tj. dle § 2 odst. 4 a § 3 správního řádu.

Jinak řečeno za způsobenou obrovskou ekologickou újmu není uložena žádná přiměřená náhradní výsadba, resp. tvoří asi jen polovinu vyčíslené újmy, což je z hlediska účelu ust. § 8 a ust. § 9 ZOPK nepřijatelný postup.

Současně je nutné upozornit, že dle judikatury správních soudů nelze mezi kompenzace za kácení mimolesních dřevin uvádět např. výsadbu travin, vytváření tůní či instalaci budek pro ptáky či netopýry apod., neboť ZOPK jasně uvádí pouze výsadbu nových dřevin. Nelze mezi kompenzace uvádět nějaké další přínosy stavebního záměru, včetně spekulací, jak právě KÚ činí na str. 26 svého JZS.

Jinak řečeno, z obsahu JZS nelze přezkoumatelně zjistit, že náhradní výsadba POUZE v podobě výsadby nových dřevin (tj. SO s vegetačními úpravami, tzn. bez SO jako náhradní výsadba) je skutečně přiměřená, neboť je o 44 % nižší.

Bylo tedy povinností určit ŘSD další plochy pro náhradní výsadbu dle seznamu ve smyslu ust. § 9 ZOPK, nikoliv být nečinný, zvláště pokud ŘSD bezuzdně utrácí milióny Kč na zrychlení výstavby různých dálnic a silnic (např. 72 mil. Kč na zkrácení výstavby dálnice D0136 o 3 měsíce) a zbytečně zadluhuje ČR.

Naopak uložení přiměřené (odpovídající) náhradní výsadby za způsobenou ekologickou újmu kácením dřevin musí být vždy povinné, ať to stojí, co to stojí, což se v tomto případě nestalo. Z tohoto důvodu je nutné výrok JZS o kácení dřevin zrušit a uložit KÚ, aby určil zbývající náhradní výsadbu, např. vytvořením SO Náhradní výsadba.

11.1.3. Absence uložení zvýšení péče během 5 let

Mezi podmínkami, které se týkají výsadby nových dřevin, chybí požadavek na zvýšení péče a po jakou dobu. Např. u dálnice D0136 Říkovice – Přerov dle projektů vegetačních úprav uloženo, že ŘSD musí počítat se zvýšením péče o nové dřeviny v délce 3 let a pak by byla standardní péče tak, aby nové dřeviny skutečně vydržely dlouho.

JZS tvrdí, že péče 5 let má být o nové dřeviny zajištěna. Děti Země ovšem nikde takový požadavek nenašly.

Děti Země níže předkládají námět nové podmínky do JZS, která zajistí důsledné zmírnění škodlivého zásahu záměru do veřejného zájmu na ochranu přírody a krajiny, z nichž může nadřízený orgán (tj. MŽP) v rámci přezkumu převzít jeho jádro a použít k uložení nové podmínky, která je realizovatelná a uskutečnitelná:

- *„U vysázených dřevin bude během následujících 5 let zajištěna zvýšená péče o ně, přičemž během této doby bude po závažném poškození nové dřeviny či po jejím uhynutí obratem zajištěna výsadba nové dřeviny.“*

11.1.4. Absence kratší lhůty pro novou výsadbu

Děti Země ještě s odkazem na obsah tohoto odvolání (viz výše) opakují, že chybí stanovení rychlejší doby pro novou výsadbu, takže **níže připomínají námět na uložení nové podmínky** do JZS, z něhož může MŽP v rámci přezkumu JZS převzít jeho jádro:

- ♦ *„Výsadba nových dřevin bude na vybraných místech jako kompenzační a zmírňující opatření provedena do provozní záměru, tj. současně s předčasným užíváním záměru či se spuštěním zkušebního provozu, čím budou škodlivé vlivy a zásahy záměru rychleji a účinněji kompenzovány.“*

* * * * *

Děti Země na svou podporu upozorňují příkladmo na **podmínky č. 17, 18, 21, 28, 62, 63, 64, 65, 66, 101 a 102** závazného stanoviska EIA ze dne 20. 5. 2019, č. j. MZP/2028/710/3226, tj. 11 celkem podmínek (cit.):

„17. Pro maximální začlenění stavby do krajiny a zvýšení estetických hodnot území využít všechny dostupné možnosti (materiálové a barevné řešení, ozelenění svahů a násypů a výsadba krycí zeleně, zemní valy, řešení protihlukových stěn atd.). Skalní výchozy odkryté na svazích zářezů nezасыпávat vrstvou humusu, ale ponechat volně. Vhodným způsobem zajistit ochranu (příp. záchranný přesun) objektů drobné architektury v trase záměru nebo v jeho blízkosti.

18. Zpracovat studii návrhu komplexních krajinných úprav pro začlenění trasy R43 do krajiny včetně vytipování ploch pro kompenzační opatření (podle vybrané varianty – např. kompenzace biotopů v tělese Staré dálnice, kompenzace drobných vodních ploch v tělese Staré dálnice, revitalizace drobných vodotečí a jejich břehových porostů křížících trasu silnice R43, posílení stávajících chráněných lokalit v území apod.).

21. Zpracovat projekt náhradních výsadeb za kácenou zeleň a projednat s příslušnými úřady. Pro náhradní výsadby a pro ozelenění tělesa silnice použít především stanovištně vhodné autochtonní druhy, omezit použití nepůvodních kultivarů.

28. Pro návrh protihlukových stěn využít v maximální míře vegetačních prvků, přednostně podle možnosti řešit protihluková opatření formou terénních úprav a ozeleněných zemních valů.

62. Pro omezení negativního vlivu na netopyry v současnosti využívající zájmové území, zajistit následující opatření:

a) Porosty, nacházející se přímo na dálničním tělese, které bude nutno vykácet, odstranit začátkem podzimního období. Pokud by došlo k smýcení v zimním období, hrozí přímá likvidace zimujících jedinců a úhyny v důsledku podchlazení.

b) V místech, kde je silniční těleso téměř v rovině nebo pouze mírně nad současným terénem biokoridoru, hrozí kolize netopyrů s vozidly. V těchto místech osázet čela koridorů za krajnicí tělesa hustým, alespoň 2 m vysokým keřovým porostem nebo instalovat umělé pásy ptačích zábran, aby k přirozenému snižování výšky nedocházelo a netopyři přelétli těleso bez újm.

c) Biokoridory zachovat především v místech, kde těleso odděluje dva velmi blízké lesní celky (pás otevřené plochy nepřekračuje 50 m), kde odděluje vodní plochu od lesního porostu nebo intravilánu, popřípadě kvalitní porost od intravilánu.

63. Pro zajištění funkčnosti územního systému ekologické stability (dále jen „ÚSES“) navrhnout úpravu ÚSES vyplývající ze zásahů do jeho jednotlivých prvků.

64. U přeložek komunikací navrhnout a provést obnovu doprovodných porostů s preferencí stanovištně vhodných dřevin.

65. Navrhnout a realizovat výsadbu izolační zeleně mezi tělesem rychlostní silnice a obytnou zástavbou dotčených obcí. Konkrétní rozsah a podmínky budou stanoveny na základě místních podmínek a majetkových vztahů k dotčeným pozemkům.

66. Pro kompenzační výsadby mimolesní i lesní zeleně je nezbytné použít geograficky původní dřeviny, přičemž je důležité zohlednit stanovištní podmínky (expozice svahu, fyzikální a chemické vlastnosti půdního substrátu).

101. Náhradní výsadby za pokácenou zeleň realizovat po dohodě s dotčenými obcemi především na návrhových plochách dle platných ÚP obcí.

102. Vegetační úpravy okolí propustků, které jsou součástí biokoridorů, je nutno upravit v souladu s Metodikou křížení komunikací vodních toků, kterou vydala Agentura ochrany přírody a krajiny. “

11.2. K výroku IV. JZS o povolení škodlivého zásahu

KÚ **výrok III.** napadeného rozhodnutí dle **výroku IV. JZS** povoluje dle § 56 odst. 6 ZOPK škodlivý zásah do biotopů a jedinců 44 zvláště chráněných druhů a rodů organismů (1 R + 43 Ž), a to za splnění **podmínek č. 17 až č. 35** (str. 16-19 rozhodnutí KÚ), přičemž odůvodnění je na str. 141-149 rozhodnutí KÚ.

Děti Země žádají, aby byl ve smyslu ust. § 149 správního řádu zajištěn přezkum zákonitosti a správnosti **výroku IV. JZS** o povolení škodlivého zásahu do cenných biotopů, přičemž žádají, aby byl zrušen (pro porušení ZOPK a správního řádu či pro významnou vadu nepřezkoumatelnosti rozhodování KÚ) či příp. změněn, přičemž níže předkládají různé náměty nových požadavků k zahrnutí do tohoto výroku, které jsou reálné a uskutečnitelné a zajistí důslednější funkčnost (věcnou a časovou) zmírňujících a kompenzačních opatření.

Námítky Děti Země:

Námítky Děti Země o povolení škodlivého zásahu se opírají o různou judikaturu správních soudů, zejména o tuto:

1) zrušující rozsudek KS v Brně ze dne **5. 12. 2023, č. j. 31 A 68/2023 – 172** a rozsudek NSS ze dne **28. 5. 2025, č. j. 6 As 355/2023 – 41** o zamítnutí kasační stížnosti MŽP = výjimka dle ust. § 56 zákona č. 114/1992 Sb. pro obchvat Žebětína u Brna

- 2) zrušující rozsudek KS v Brně ze dne **20. 6. 2024, č. j. 55 A 8/2024 – 80** = výjimka dle ust. § 56 zákona č. 114/1992 Sb. pro obchvat Břeclavi silnicí I/55
- 3) zrušující rozsudek KS v Brně ze dne **27. 8. 2024, č. j. 31 A 98/2022 – 111** = výjimka dle ust. § 56 zákona č. 114/1992 Sb. pro obchvat Třebíče silnicí I/23
- 4) zrušující rozsudek KS v Brně ze dne **23. 10. 2024, č. j. 31 A 1/2023 – 126** a rozsudek NSS ze dne **25. 6. 2025, č. j. 4 As 248/2024 – 37** o zamítnutí kasační stížnosti MŽP = výjimka dle ust. § 56 zákona č. 114/1992 Sb. pro VD Nové Mlýny
- 5) rozsudek NSS ze dne **4. 4. 2025, č. j. 10 As 3/2025 – 143** o zrušení rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne **19. 12. 2024, č. j. 29 A 101/2024 – 164** a rozhodnutí MŽP = výjimka dle ust. § 56 zákona č. 114/1992 Sb. pro obchvat Podlesí silnicí I/43 (MÚK)

11.2.1. K uloženým požadavkům

KÚ v **požadavku č. 5a** ukládá biologickému dozoru vypracovat tzv. ekorukověť stavby, kterou pak KÚ schválí.

Podle Děti Země ovšem v tomto požadavku chybí lhůta, do které má být tento podklad vypracován, aby si o něj mohly např. požádat dle zákona č. 123/1998 Sb. a zbytečně tak opakujícími žádostmi KÚ i sebe nezatěžovaly.

Děti Země žádají, aby tento požadavek obsahoval lhůtu či o jasný údaj, aby bylo zřejmé, do kdy má tzv. biologický dozor předložit ekorukověť, takže tento požadavek bude splněn, neboť jinak je jen stěžejí vymahatelný a kontrolovatelný.

KÚ v **požadavku č. 5e** ve vztahu k **požadavku č. 9** ukládá biologickému dozoru zajistit příp. místa, kde budou uloženy části kácených stromů a budou tvořit tzv. broukoviště.

Podle Děti Země ovšem v tomto požadavku chybí uvedení, na jaká příkladná místa je možné tyto zbytky po kácených dřevinách umístit, aby skutečně sloužily jako broukoviště, jelikož ne každé místo je vhodné (např. proti záměrnému odcizení, takže optimální jsou skrytá místa), neboť není přesvědčivě doloženo, že v okolí kácených dřevin či v blízkém okolí záměru lze určit nějaká místa pro broukoviště. Navíc není zřejmé, kolik jich má být, zda např. do 10 míst do 20 míst apod. Nelze uložit požadavek, který de facto nelze splnit.

Děti Země žádají, aby tento požadavek obsahoval odhadovaný počet míst pro broukoviště, např. v určitém rozsahu, a také aspoň u čtvrtiny tohoto počtu vhodná místa, kde je lze vytvořit (např. aby bylo ztíženo jejich odcizení).

KÚ v **požadavku č. 21** ukládá, že svahy a plochy záměru budou osety „*druhově bohatšími travními směsmi*“.

Podle Děti Země ovšem v tomto požadavku chybí nějaké jasné kritérium, co se myslí „bohatší“, aby bylo možné tento požadavek prohlásit za splněný, resp. není zřejmé, kolik druhů travin je „běžných“ a kolik druhů travin je „bohatších“. Navíc by měl být tento požadavek doplněn tak, že půjde o místně původní druhy travin či bylin (nikoliv že budou obsahovat druhy, které se nehodí pro vybrané stanoviště – např. vlhkomilné, ačkoliv je potřeba použít spíše suchomilné)

Děti Země žádají, aby tento požadavek obsahoval aspoň přibližné množství druhů travin či spíše bylin, tj. určitý rozsah, a také aby šlo o místně původní byliny, takže splnění tohoto požadavku bude snadno kontrolovatelné.

11.2.2. Absence způsobu kontrol plnění všech uložených požadavků

Děti Země zjišťují, že ve výroku a ani v JZS se nenacházejí údaje, jak bude KÚ ve smyslu ust. **§ 56 odst. 7 ve vztahu k § 5b odst. 3 písm. d) a odst. 5 ZOPK** a ve smyslu rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne **27. 1. 2022, č. j. 51 A 108/2020 – 53** o povolení zásahu obchvatem Jílového provádět on sám kontroly plnění všech uložených požadavků, které se týkají povolení škodlivého zásahu.

Děti Země považují aplikaci ust. **§ 56 odst. 7 ve vztahu k § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK** v JZS KÚ za nedostatečnou a v rozporu s jeho účelem. V JZS by měl uveden **konkrétní a přesvědčivý způsob přímé kontroly KÚ** a uložení

věcný a časový plán, kdy a jak bude KÚ provádět kontrolu dotčeného území (např. před či po nějakém škodlivém zásahu nebo před či po provedení nějakého zmírňujícího či kompenzačního opatření). Nikoliv klást důraz na získávání informací.

KÚ na str. 48 JZS ke splnění podmínky ZOPK o způsobu kontroly uložených podmínek ve výjimce uvádí mj. toto:

- schválení tzv. rukověti stavby dle **požadavku č. 5a JZS** (což ale není přímá kontrola KÚ plnění všech podmínek výjimky)
- schválení metodiky monitoringu biologickým dozorem dle **požadavku č. 5l či č. 2 JZS** (což ale není přímá kontrola plnění všech podmínek výjimky)
- schválení kácení dřevin a provádění skrývky mimo určené období dle **požadavku č. 5d** (což ale není přímá kontrola plnění všech podmínek výjimky, zvláště pokud toto schválení vůbec nebude potřebné, jelikož kácení a skrývky budou provedeny dle doporučení i bez spoluúčasti KÚ)
- získání zprávy každý rokem do 31. 12. až do ukončení monitoringu biologickým dozorem dle **požadavku č. 5m či č. 23 JZS** (což ale není přímá kontrola plnění všech podmínek výjimky)

KÚ měl dvě možnosti – buď sám zkontroluje všechny uložené podmínky, nebo měl většinu z nich přesně nadefinovat v konkrétní m požadavku JZS, což neudělal. Výše uváděná údajná splnění na konci řízení o výjimce předložení způsobu kontrol plnění podmínek výjimky se spíše týká **kontroly činnosti biologického dozoru a poskytování informací od biologického dozoru**, nikoliv podmínek výjimky, což neodpovídá účelu ZOPK, pokud tyto kontroly během roku nejsou navázány na konkrétně uložené podmínky.

Podstatné je, aby způsob kontrol byl úzce navázaný na všechny uložené podmínky či na většinu z nich, a to po věcně a po časové stránce. Tím bude zřejmé, kdy, kde a proč se příp. kontroly mohou uskutečnit, mimo těch neplánovaných.

Konkrétní a přímá kontrolní činnost KÚ by proto měla být z tohoto důvodu **rozsáhlejší, věcně a časově jednoznačná**, aby ŘSD, zhotovitel stavby, KÚ a účastníci řízení na konci řízení o příp. povolení škodlivého zásahu najisto věděli, kdy (během roku) a v jakých případech plánuje KÚ provádět kontroly plnění podmínek, mimo „náhlých“ (neplánovaných) kontrol.

Podle Děti Země tedy nelze výrok IV. JZS o povolení výjimky považovat za splnění účelu ust. **§ 56 odst. 7 ve vztahu k § 5b odst. 3 písm. d) a odst. 5 ZOPK**, a to zejména s ohledem na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne **27. 1. 2022, č. j. 51 A 108/2020 – 53**, který mj. uvádí následující:

„Soud má za to, že cílem výše zmíněné novely provedené zákonem č. 225/2017 Sb. bylo konkretizovat plán kontrol pro každou povolenou výjimku, což pro stavebníka znamená, že ví, kdy může očekávat kontrolu, a také v případě dobře časově stanoveného plánu kontrol nutnost opravdu postupovat v souladu s podmínkami rozhodnutí...“

Pokud by např. v rozhodnutí o výjimce byly kontroly stanoveny s velkým časovým odstupem od sebe, mohl by žalobce požadovat jejich větší četnost či lepší časové nastavení s ohledem na roční období ve vztahu k fázi vývoje jednotlivých druhů živočichů.

*V této souvislosti soud ještě poznamenává, že má za to, že **neuvedením druhého typu kontrol v rozhodnutí o výjimce je žalobce dotčen ve své právní sféře** (jde o žalobu i dle § 65 odst. 1 s. ř. s.). Soud se proto s touto žalobní námitkou musel vypořádat.“*

Výrok II. JZS podle Děti Země **nepředstavuje správný způsob kontroly KÚ**, neboť **neobsahuje KONKRÉTNÍ věcný a ani časový kontrolní plán** tak, aby z obsahu JZS bylo zřejmé toto:

- **základní časové údaje**, tzn. kdy by např. ke kontrolám KÚ mělo docházet, tj. třeba každé jaro či jen na podzim nebo v jakých měsících, a jak budou časté (s navázáním na podmínky, tzn. na uložené kompenzace a zmírňující opatření či na monitoring), a
- **základní věcné údaje**, tzn. na jaké podmínky jsou kontroly navázané, tzn. nejen po realizaci jakého škodlivého zásahu, ale i nějakého kompenzačního nebo zmírňujícího opatření.

Jinak řečeno, je nutné, aby **byly uloženy věcné a časové způsoby kontrol samotným KÚ v terénu,** nikoliv aby těžištěm bylo získávání JEN informací od biologického dozoru a kontrolování jeho činnosti, tzn. mělo by být uvedeno, že po splnění nějaké podmínky rozhodnutí si ji KÚ sám v terénu zkontroluje, nikoliv že od ekodozoru získá nějaké informace či si jen přečte jeho zprávu apod.

Mezi podmínkami by tedy měl být uveden **konkrétní a přesvědčivý způsob kontroly přímo KÚ** během aplikace příp. povolené výjimky, kterou nemůže za KÚ vykonávat žadatelem najatý biologický dozor. KÚ tedy rozhodl v rozporu s § 5b odst. 3 písm. d) ZOPK i v rozporu s účelem cit. ust. ZOPK.

Děti Země příkladmo uvádějí, jaký způsob kontroly v JZS chybí:

- 1) kontrola míst do 30 dní od přestěhování rostliny prstnatce
- 2) kontrola míst do 30 dní s uloženými kácenými dřevinami, které mají sloužit jako broukoviště, a pak 1x ročně ve vegetačním období kontrola stavu ponechaných kmenů na místě (zda stále existují, v jakém jsou stavu a zda je někdo nezničil či neukradl apod.), a to až do platnosti JZS (do 31. 12. 2028)
- 3) kontrola míst do 30 dní po prvního vytvoření dočasných bariér před migrací obojživelníků a pak každý rok ve stejnou dobu až do platnosti JZS (do 31. 12. 2028)
- 4) nejméně jedna kontrola stavební činnosti ročně ve vegetačním období
- 5) kontrola před a po kácení dřevin
- 6) kontrola před a po kácení dřevin s dutinami vhodných pro zimoviště netopýrů
- 7) kontrola míst do 30 dní od realizace nějaké tůně
- 8) kontrola míst do 30 dní od realizace nějakého kompenzačního opatření v příslušném k. ú. dotčené obce
- 9) kontrola 1x ročně míst se zabezpečenými hnízdy mravenců rodu Formica
- 10) kontrola míst do 30 dní od provedení oplocení záměru či jeho úseku
- 11) kontrola výsadby dřevin a travin do 30 dní od provedení a pak 1x ročně stavu do platnosti JZS (do 31. 12. 2028)
- 12) kontrola stavu migrační propustnosti 1 rok a 3 roky od zprovoznění záměru

Děti Země ještě odkazují na rozhodnutí KÚ v Hradci Králové ze dne **2. 5. 2023, č. j. KUHK-45269/ZP/2021-18** o povolení škodlivého zásahu do biotopů 44 zvláště chráněných druhů organismů záměrem dálnice **D1109 Trutnov – státní hranice ČR/PR**, které na str. 4 uvádí pět způsobů svých terénních kontrol, které proběhnou po fázích za účasti KÚ (s účastí biodozoru), přičemž KÚ se může účastnit i kontrolních dní svolaných žadatelem.

Děti Země shrnují, že chybějí konkrétní věcné a časové údaje jak a kdy bude KÚ sám provádět kontrolu plnění podmínek příp. povolené výjimky v terénu (účasti na kontrolních dnech na staveništi), nikoliv zprostředkovaně najatým biodozorem, který ho má samozřejmě informovat, což je nedostatečné. Chybí kontrolní plán, který by byl navázán na uložení většiny podmínek (pokud ne všech) a který by se týkal kontroly realizace zmírňujících a kompenzačních opatření (jejich funkčnosti apod.)

11.2.3. Nedoložení veřejného zájmu záměru a neprovedení jeho hodnocení s veřejným zájmem ochrany dotčených cenných druhů organismů

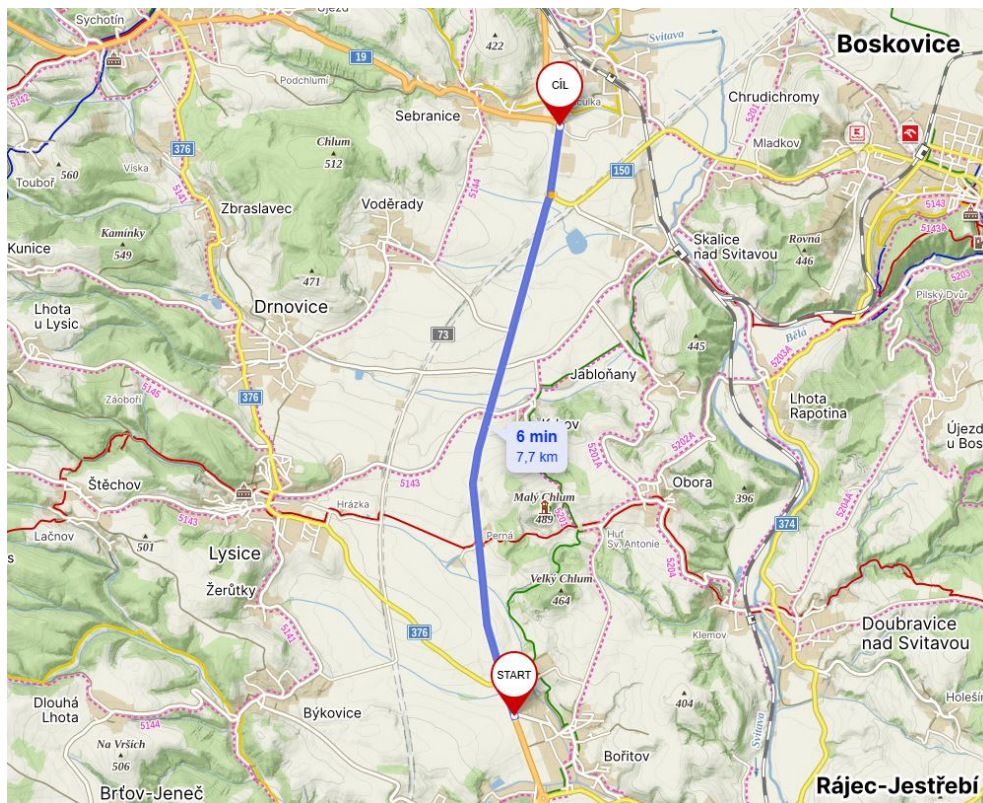
KÚ v JZS uvádí, že při vydání výroku IV. vycházel z **Biologického hodnocení (6/2022)** a z **DÚR (6/2022)**.

KÚ považuje realizaci záměru I/73 Bořitov – Svitávka za **silný veřejný zájem**, a to z těchto důvodů:

- záměr je na síti TEN-T
- záměr je jmenován v Dopravní sektorové strategii – II. fáze
- záměr je jmenován v PÚR ČR
- záměr je v souladu se ZÚR JmK
- záměr je v ÚPD označen jako veřejně prospěšná stavba (VPS)
- záměr převezme většinu stávajících dopravních intenzit na silnici I/43
- záměr z velké části využívá tělesa tzv. Hitlerovy dálnice Vídeň – Vratislav, na němž se vytvořily cenné biotopy s výskyty velkého množství cenných druhů a rodů organismů, zejm. živočichů (na 7,3 km jde o 44 druhů/rodů)
- silnice I/43 v úseku Bořitov – Svitávka probíhá přes řadu zastavěných částí obcí se škodlivým vlivem na obyvatele
- na silnici I/43 v úseku Bořitov – Svitávka dochází k častým (kolikrát za den?) a k dlouhým (kolik minut?) zácpám

- na silnici I/43 v úseku Bořitov – Svitávka dochází k velkému počtu nehod (kolik?) a k velkému počtu úmrtí (kolik?) a těžkých zranění (kolik?) účastníků automobilového provozu
- na silnici I/43 v úseku Bořitov – Svitávka je řada kritických úrovnových křižovatek (kolik?)

Veřejným zájmem je podle KÚ zvýšení plynulosti a bezpečnosti silničního provozu na stávající silnici I/43 v úseku Bořitov – Svitávka délky asi 7,7 km (viz níže mapa), neboť záměr délky 7,3 km převezme většinu automobilů:

KÚ při vážení zákonného veřejného zájmu ochrany na ochraně 1 cenné rostliny a 43 cenných druhů a rodů živočichů s výše uvedenými veřejnými zájmy na realizaci 4pruhové silnice I/73 Bořitov – Svitávka délky 7,3 km za nižší, resp. realizace záměru podle KÚ převažuje a je naléhavá, než ochrana dotčených cenných druhů a rodů organismů.

Děti Země zjišťují následující:

- 1) KÚ rozhodl o povolení škodlivého zásahu, **aniž by si opatřil jediný relevantní podklad**, který by přesvědčivě dokládal naplňování uváděného značného množství údajných veřejných zájmů a dokonce jeho převahu či naléhavost nad zákonným zájmem ochrany dotčených biotopů
- 2) obsah JZS sice uvádí různé veřejné zájmy, které má záměr údajně naplňovat, nicméně jde **o obecná nebo nepodstatná tvrzení** (jde odkazy na různé koncepce či o souladu záměru s ÚPD jako nutné, nikoliv však postačující podmínce k povolení zásahu) nebo **o irrelevantní podklady** či o **spekulace**, které nejsou konkrétně doloženy
- 3) KÚ stanovil veřejný zájem a jeho převahu či naléhavost **jen na základě své vlastní víry ve 100 % pravdivost tvrzení ŘSD v jeho žádosti**, přičemž správní řád (viz § 2 odst. 4, § 3 a § 50 správního řádu) takový postup (pouhou víru) neumožňuje
- 4) z účelu ust. § 56 ZOPK a judikatury přitom vyplývá, že orgány ochrany přírody **musejí v řízení nashromáždit konkrétní důkazy o nedostatečně naplňovaném nějakého veřejného zájmu v území**
- 5) KÚ tedy rozhodl bez toho, že by byl konkrétním a věrohodným způsobem pro předložený záměr doložen veřejný zájem, takže **nemohl ani provést identifikaci jádra obou veřejných zájmů a jejich periférií** (jak

požaduje judikatura) a tvrdit, že intenzita škodlivého zásahu do biotopů záměru je nižší, než intenzita veřejného zájmu záměru: za této situace je **intenzita veřejného zájmu záměru** téměř nulová, takže je významně nižší, než je zákonná intenzita ochrany 44 dotčených druhů a rodů organismů

- 6) KÚ současně rozhodl o povolení škodlivého zásahu, **aniž by si opatřil jediný relevantní podklad**, který by přesvědčivě dokládal **neexistenci jiného uspokojivého řešení**, včetně Nulové varianty

Jinak řečeno, pokud KÚ na jedné straně hodnotí **Biohodnocení (6/2022)**, které se jako relevantní odborný podklad zabývá škodlivými zásahy záměru pro určité druhy organismů a intenzitou tohoto zásahu, tak na straně druhé **mělo do spisu vložit konkrétní odborné podklady**, které by doložily stávající nenaplňování nějakých veřejných zájmů na silnici I/43 Bořitov – Svitávka (pozn.: navíc krajský soud zrušil ÚP obce Bořitov pro I/73) a současně by dokládaly, že realizací záměru v předloženém technickém řešení dojde k jejich naplnění (uvést kvantitativní a kvalitativní kritéria hodnocení), takže by bylo **skutečně možné posoudit intenzitu** takto tvrzeného a podloženého veřejného zájmu s intenzitou zákonné ochrany dotčených druhů živočichů.

KÚ má totiž ve spise **jen doklady o intenzitě veřejného zájmu na ochraně dotčených druhů organismů**, nikoliv doklady o doložení veřejného zájmu na realizaci záměru a o jeho intenzitě, takže vůbec nemohl o žádosti zákonným způsobem rozhodnout. Dokonce ani neuvádí **jádra a periferie** obou zájmů.

A i kdyby KÚ doklady o veřejném zájmu záměru a o jeho intenzitě měl, tak bez dalších dokladů stejně nemůže **paušálně tvrdit, že neexistuje jiné uspokojivé řešení**. Zákon a ani judikatura správních soudů takový alibistický či formalistický postup neumožňují.

Napadené rozhodnutí KÚ je tak zatížené zásadní **vadou nepřezkoumatelnosti**, neboť jednak není zřejmé, z jakých konkrétních podkladů pro doložení jiného veřejného zájmu a jeho intenzity vycházel (nelze odkázat jen na DŮR, která obsahuje velké množství podkladů, které je tak nutné jasně identifikovat a uvádět, neboť není povinností účastníků řízení si je sami vyhledávat a v nich dohledávat tvrzení úřadů).

Děti Země dále připomínají, že **absence konkrétních dokladů**, které prokážou **veřejný zájem** záměru a jeho převahu či naléhavost nelze směšovat s **popisem záměru**, jak KÚ účelově a pro zmatení účelu řízení provádí.

Děti Země odkazují na rozsudek NSS ze dne **10. 5. 2013, č. j. 6 As 65/2012 – 161**, podle něhož musí být veřejný zájem výslovně formulován ve vztahu ke **konkrétnímu záměru**, a na rozsudek NSS ze dne **30. 9. 2015, č. j. 6 As 73/2015 – 40** (mj. odkazuje na rozsudek NSS ze dne **23. 8. 2012, č. j. 9 As 30/2012 – 88**), podle něhož „v řízení o povolení výjimky ze zákonných zákazů podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny leží důkazní břemeno na žadateli a ten tedy musí předložit přesvědčivé podklady prokazující splnění výše vyjmenovaných podmínek“.

Bylo tedy povinností KÚ, aby své tvrzení o veřejném zájmu a o jeho převaze či naléhavosti **prokázal konkrétními podklady**, nikoliv obecnými názory a spekulacemi. Argumentace KÚ je tak postavená jen na obecných nebo na nepodložených tvrzeních, což je v rozporu s účelem ust. § 56 ZOPK i s judikaturou soudů.

Děti Země připomínají, že soulad s ÚPD sám o sobě nedokládá veřejný zájem a jeho intenzitu, neboť v takovém případě by řízení o výjimce bylo zbytečně vést. Navíc krajský soud rozsudkem ze dne **27. 6. 2025, č. j. 73 A 3/2024 – 274** aktuálně zrušil relevantní část ÚP obce Bořitov, takže záměr není v souladu s tímto ÚP a ani se ZÚR JmK.

Co se týče tvrzení, že záměr je na síti TEN-T a je součástí různých koncepcí, tak Děti Země připomínají, že tyto argumenty nejsou dostačující, jak např. dokládá rozhodnutí KÚ v Praze ze dne **10. 5. 2023, č. j. 152895/2022/KUSK** o **nepovolení škodlivého zásahu** do biotopů 16 zvláště chráněných druhů a rodů živočichů a 2 druhů rostlin záměrem „**Rekonstrukce nelahozeveských tunelů**“, neboť SŽ sice veřejný zájem obecně **doložila**, ale již konkrétními doklady **nedoložila převahu a ani naléhavost záměru**, přičemž MŽP rozhodnutím ze dne **25. 10. 2023, č. j. MZP/2023/211/1935** toto rozhodnutí **potvrdilo** a navíc ještě zjistilo, že záměr nebyl ani v souladu s ÚP. Jinak řečeno, pokud SŽ a i záměru ani ŘSD nedoložily konkrétní podklady na doložení veřejného zájmu a jeho převahu a naléhavosti, jen stěží může být povolen škodlivý zásah.

Děti Země dále upozorňují na základní judikaturu, kterou se KÚ neřídil, takže jeho rozhodnutí je nezákonné.

1) Rozsudek NSS ze dne **12. 11. 2015 č. j. 10 As 2/2015 – 251**, v němž se mj. uvádí toto:

„Pokud je již při zkoumání prvního či druhého kroku zřejmé, že žadatel nemůže uspět, protože na jeho straně není relevantní jiný veřejný zájem, respektive ten nepřevažuje nad zájmem na ochranu přírody, je nadbytečné, aby správní orgán hodnotil splnění dalších předpokladů pro udělení výjimky. Opačný výklad by byl v rozporu se zásadami hospodárnosti a rychlosti řízení a procesní ekonomie (§ 6 odst. 1 správního řádu).“

2) Rozsudek NSS ze dne **12. 5. 2020, č. j. 8 As 63/2018 – 112**, v němž se k určování veřejných zájmů a hodnocení jejich převahy mj. uvádějí určité postupy, které napadené rozhodnutí KÚ nesplňuje, neboť bez podkladů chybí přesvědčivé doložení veřejného zájmu a jeho intenzity, takže chybí stanovení jádra obou veřejných zájmů a jejich periferií a následné posuzování (vážení) obou intenzit:

„Při řešení kolize veřejných zájmů je třeba, aby bylo zachováno maximum z obou kolidujících zájmů, přičemž by mělo být identifikováno jádro a periferie kolidujícího veřejného zájmu a z obou veřejných zájmů, které jsou ve hře, by mělo být zachováno alespoň jejich jádro (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 As 65/2012). Kromě toho, že ve správních rozhodnutích není v dostatečném rozsahu formulován ani veřejný zájem, který má převážít nad zájmem na ochranu přírody, není řádně provedeno ani vážení obou zájmů.“

Správní orgány k tomu pouze uvedly, že „na straně jedné leží veřejný zájem na ochranu jedinců a populací zvláště chráněných druhů živočichů a jejich biotopu. Na straně druhé leží zájem držitele výjimky, který hodlá realizovat v místě svůj záměr.“

V tomto pohledu se sice jedná o zájem privátní a ekonomický zájem – v širší souvislosti je však veřejným zájmem třeba chápat i ochranu výkonu vlastnických práv, ochranu právní jistoty investora a jeho investice v případě, že postupuje v souladu s předem stanovenými limity pro využití území územně plánovací dokumentací. Správní orgán dospěl k závěru, že zmaření investice by bylo v nepoměru se zájmy chráněnými ZOPK, jelikož je možné technickými a ekonomicky přijatelnými opatřeními minimalizovat případné negativní vlivy na ZCHDŽ.

Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že v odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. stupně ani rozhodnutí žalovaného nebyly uvedeny dostatečné úvahy týkající formulace veřejného zájmu ani následného poměření takto určeného jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody.“

Ve spisu tak **chybějí věrohodné podklady** (např. Studie o stavu a prognózách nehodovosti v úseku Bořitov – Svitávka, tzn. počty nehod za určité období, počty úmrtí a těžce zraněných za určité období a snížení těchto údajů realizací záměru, Studie o kongescích v dotčeném úseku, tzn. počty zácp za určité období a délka zácp za určité období a snížení těchto údajů realizací záměru, Hluková či Akustická studie o počtech osob dotčených nadlimitními intenzitami hluku na I/43 Bořitov – Svitávka a snížení těchto hodnot realizací záměru apod.), které by **dokládaly nadlimitní a nepříznivý stav životního prostředí a veřejného zdraví** na stávající silnici I/43 Bořitov – Svitávka.

Navíc ani **nedošlo k prokázání**, že stávající silnici I/43 Bořitov – Svitávka nelze vylepšit i bez výstavby nové I/73 Bořitov – Svitávka, tj. rekonstrukcí či modernizací, či třeba výstavbou jiné stavební varianty.

Pokud na jedné straně existuje **zákonná ochrana biotopů a jedinců dotčených 44 druhů a rodů organismů, resp. chráněných i ES**, tak na straně druhé nebyl doložen **nějaký logický veřejný zájem pro tento záměr, takže JZS nemohlo být vůbec vydáno.**

Jinak řečeno **chybějí doklady, které by KONKRÉTNÍM způsobem prokazovaly nějaký konkrétní nyní nedostatkový veřejný zájem, který by byl záměrem reálně naplněn.** Přitom ze žádného podkladu ve spise nelze konkrétním způsobem doložit, že by nyní a do budoucna byl v dotčeném místě nějaký veřejný zájem silně a naléhavě nedostatkový, což se týká

- jak **údajné veřejné bezpečnosti** (za posledních 5 let jen 3 mrtví, jen 6 těžce zraněných a jen 46 lehce zraněných, což je běžný nízký údaj v okolí Bořitova a Svitávky na silnicích I. třídy v JmK, či chybějí doklady o údajných

- časově opakovaných zácpách, resp. pokud by to bylo doloženo, tak proč nelze tyto nežádoucí stavy řešit organizačně-technickými způsoby či rekonstrukcí nebo modernizací silnice I/43 bez škodlivého zásahu),
- tak **údajného veřejného zdraví** (nedoložení nadlimitních intenzit hluku či nadlimitních koncentrací škodlivin v ovzduší a pro jaký počet osob na silnici I/43 Bořitov – Svitávka apod., resp. pokud by to bylo doloženo, tak proč nelze tyto nežádoucí stavy řešit jinými způsoby, např. výstavbou ochranných stěn před hlukem a před škodlivinami v ovzduší apod.)
- a **údajných sociálních a ekonomických přínosů** (opět žádné nebyly doloženy a ani vyčísleny, pouze jde o obecné spekulativní tvrzení KÚ)

Děti Země na svou podporu odkazují na spor o povolení škodlivého zásahu **obchvatu Žebětína, resp.** na rozsudek NSS ze dne **28. 5. 2025, č. j. 6 As 355/2023 – 41**, kterým byla zamítnuta kasací stížnosti MŽP proti zrušujícímu rozsudku krajského soudu **5. 12. 2023, č. j. 31 A 68/2022 – 172**, přičemž NSS mj. uvádí toto:

„[24] Nemohou se tedy spokojit s pouhými tvrzeními žadatele, ale musí mít okolnosti týkající se veřejného zájmu, který má podle žadatele převážet nad zájmy ochrany zvláště chráněných druhů, důkazně podloženy...

Ne každý obchvat musí přinést významné snížení negativních vlivů dopravy v zastavěném území (např. nemusí na sebe navázat většinu či nejškodlivější část dopravy, popř. dopravní zatížení intravilánu nemusí být takové, aby podstatně ovlivňovalo bezpečnost provozu či veřejné zdraví), výsledek bude vždy záviset na konkrétních podmínkách v řešeném území. Bez popisu konkrétní situace v území a alespoň rámcové znalosti intenzity dopravního zatížení a trasování dopravy tedy nelze hovořit o imanentním (automatickém) přínosu obchvatu, nehledě na to, že nic takového ani v reakci na odvolací námitky stěžovatel v odůvodnění napadeného rozhodnutí neuvedl.

[25] Pokud jde o identifikaci veřejného zájmu a kvantifikaci předpokládaného přispění záměru k jeho ochraně, Nejvyšší správní soud uvádí, že územně plánovací dokumentace může např. v rámci svého odůvodnění vysvětlovat, proč konkrétní záměr vymezený v kategorii veřejně prospěšných staveb je nezbytný a jaké veřejné zájmy (problémy) má řešit, ale může se též stát, že bližší argumentace chybí. Záleží též na rozsahu uplatňovaných námitek a připomínek, do jaké míry je záměr a jeho potřebnost v územně plánovací dokumentaci popsán a nakolik jsou případné argumenty v jeho prospěch podloženy odbornými podklady.

Zcela jiná je přitom situace záměrů, které před svým zakotvením do územně plánovací dokumentace prošly posuzováním vlivů (SEA) a případně následně i na konkrétnější úrovni v rámci přípravy stavby (EIA), jako tomu bylo v případě záměru rychlostní silnice D52, jež se týkal rozsudek č. j. 5 As 10/2013-38 zmiňovaný stěžovatelem, a naopak záměrů, které takovému hodnocení nikdy nepodléhaly, jako je tomu v tomto případě. Je též evidentní, že v nyní řešeném případě neexistuje ani mezinárodní závazek státu ke konkrétnímu trasování záměru.

[27] (...) Pokud stěžovatel či krajský úřad jasně identifikují veřejné zájmy, které mají být záměrem uspokojeny, a je nepochybné, že za stávajícího stavu (či v brzkém výhledu) je potřebné je řešit, pak lze přijmout i rozumně pravděpodobný předpoklad, že záměr k řešení existujícího problému přinejmenším přispěje, aniž by bylo vždy nutné zpracovávat nákladné odborné studie.

Intenzita a příčiny existujícího problému v podobě ohrožujícího dopravního zatížení také může být natolik evidentní a známá, že postačí namísto dopravních a hlukových studií vyjít např. z běžných listinných důkazů, jako jsou vyjádření dotčených orgánů, popis situace územně samosprávním celkem v odůvodnění územně plánovací dokumentace, důvěryhodné mediální výstupy apod.

I v takovém případě je však povinností orgánů ochrany přírody, obzvláště jsou-li konfrontovány s odpovídajícími námitkami, aby východiska pro svou skutkovou úvahu o prokázání veřejného zájmu, jemuž má ochrana zvláště chráněných druhů ustoupit, označily. V opačném případě je jejich rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, třebaže počet dotčených zvláště chráněných druhů není vysoký a intenzita tohoto dotčení je spíše nízká (nikoliv však nulová).

[28] **Stěžovatel** ve své argumentaci poukazuje na závěry hodnocení vlivů podle § 67 zákona o ochraně přírody a krajiny, které prakticky ve všech případech dotčených zvláště chráněných druhů živočichů **hovoří o nízkém či velmi malém dotčení...**

Obrazně řečeno, **i proti malému závaží představovanému nízkým ovlivněním zvláště chráněných druhů je třeba na druhou miskou vah nějaké závaží (prokazatelný veřejný zájem) položit, byť k vyrovnání vah či jejich převážení nemusí být nijak velké.** Nestací však jen tvrdit, že tam je.

[29] Krajský soud... zohlednil též zmínky o významu **záměru pro bezpečnost dopravy a veřejné zdraví.** Právě to jsou totiž **relevantní veřejné zájmy**, které mohou zásah do ochrany zvláště chráněných druhů vyvážit, mají-li reálný základ... zohlednil též obsah (podstatně konkrétnějšího) **prvostupňového rozhodnutí a obsah hodnocení vlivů jakožto podkladu**, z něžž orgán ochrany přírody vycházel. V nich ovšem dostatečné informace, jež by byly schopné prokázat, že **záměr je způsobilý řešit existující problém na úseku dopravní bezpečnosti a ochrany veřejného zdraví (...), nenalezl...**

Nebylo úkolem krajského soudu nahrazovat pasivitu stěžovatele při řádném zjišťování skutkového stavu či pasivitu stavebníka při plnění své důkazní povinnosti. Ani Nejvyšší správní soud proto v této fázi není oprávněn hodnotit, zda by dostačujícím podkladem mohlo být např. **závažné stanovisko orgánu ochrany veřejného zdraví**, které se k problematice **hluku** vyjadřuje o něco podrobněji než posouzení vlivů analyzované krajským soudem.

[30] (...) **Žalobce přitom uplatnil řadu relevantních námitek, které vůbec nejsou formální, jak tvrdí stěžovatel, nýbrž zcela přiléhavě poukazují na to, že z obsahu prvostupňového rozhodnutí nelze zjistit, zda a čím stavebník v řízení prokázal potřebnost realizace záměru pro uspokojení konkrétních veřejných zájmů, jež by svým významem v konkrétních podmínkách tohoto případu převážily nad zájmem na ochraně zvláště chráněných druhů.** Upozorňuje tedy na to, že orgán ochrany přírody se v této otázce posouzení žádosti věnoval pouze formálně...“

Děti Země shrnují, že KÚ neuvádí jediný konkrétní doklad, který by prokazoval veřejný zájem záměru I/73 Bořitov – Svitávka a jeho intenzitu, takže ani nemohl provést poměrování s ochranou dotčených 44 druhů a rodů organismů, takže rozhodl v rozporu s účelem ZOPK a správního řádu, tzn. výrok IV. JZS lze zhojit jen jeho zrušením.

11.2.4. Nedoložení neexistence jiného uspokojivého řešení

KÚ rozhodl, aniž bylo řádně doloženo, že neexistuje jiné technické řešení nějakého nyní a do budoucna nedostatkového veřejného zájmu, pouze tvrdí, že byla vybrána nejlepší varianta v procesu EIA. V takovém případě by řízení dle sut. § 56 ZOPK v této věci pro záměry, které prošly procesem EIA, bylo nadbytečné, což je nelogické. Úřady musejí i v takových případech provést pečlivé a řádné vyhodnocení, zda skutečně neexistuje jiné řešení nedostatkově naplněného veřejného zájmu, včetně Nulové varianty či Nulové varianty plus, neboť správní řízení není formalita, ale musí se opírat o řádné podklady a o jejich řádné vyhodnocení.

Děti Země proto připomínají rozsudek Městského soudu v Praze ze dne **15. 9. 2016, č. j. 7 A 141/2011 – 55-60**, který zrušil výjimku pro soukromou těžbu kameniva v Hněvěticích a který se určováním veřejných zájmů a jeho převahy a dokládáním neexistence jiných uspokojivých řešení zabývá:

„Smyslem § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny, který je transpozicí čl. 16 směrnice Rady č. 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, je dosažení vyšší úrovně ochrany a přísnějších kritérií pro budoucí zásahy do biotopů zvláště chráněných rostlin a živočichů (§ 48 až § 50 zákona o ochraně přírody a krajiny), než je tomu u obecné druhové ochrany (§ 5 téhož zákona). **Žadatel o výjimku podle § 56 bude úspěšný, jen pokud splní každou z tam uvedených podmínek. Zákonem stanovené podmínky pro udělení výjimky musí být dány kumulativně a samostatně...**

Dle rozsudku Nejvyššího soudu **č. j. 10 As 2/2015-251 ze dne 12. 11. 2015:** „Ust. § 56 stanovuje celkem čtyři podmínky, na jejichž základě lze výjimku z ochrany zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů udělit. V posuzované věci tedy je třeba posoudit 1) existenci jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu (např. důvodů sociálního a ekonomického charakteru, 2) převahu takto určeného jiného veřejného zájmu nad zájmem na ochranu

přírody, 3) neexistenci jiného uspokojivého řešení, a konečně, že 4) provozované činnosti neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu ohroženého druhu z hlediska jeho ochrany.“...

Dále se Soudní dvůr v rozsudku vyjádřil k otázce posouzení rozšíření soukromého podniku jako důvodu pro udělení výjimky, a to v rozsudku Solvay (rozsudek ze dne 16.2.2012, C-182/10): „Zájem, který by ve smyslu čl. 6 odst. 4 směrnice o „stanovištích“ odůvodňoval provedení plánu nebo projektu, musí být „veřejný“ a současně „převažující“, což znamená, že **je natolik významný, že je možno jej zvážit oproti cíli ochrany přírodních stanovišť**, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin sledovanému touto směrnicí.

Práce určené k vybudování či rozšíření podniku v zásadě splňují tyto podmínky pouze ve výjimečných případech. Nelze vyloučit, že tomu tak může být v případě, kdy projekt, ač soukromého charakteru, skutečně představuje jak svou povahou, tak ekonomickým a sociálním kontextem, do něhož spadá, převažující veřejný zájem, prokáže-li se, že neexistují alternativní řešení.“ (body 75-77 cit. rozsudku)

Podmínku „z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu“ je nutné vyložit **ve smyslu vlastnosti, povahy veřejného zájmu převažujícího nad zájmem na ochranu přírody a to povahy obdobné naléhavosti zájmů demonstrativně uvedených v § 56 odst. 2 písm. c) zákona - zájem veřejného zdraví nebo veřejné bezpečnosti, příznivé důsledky nesporného významu pro životní prostředí a jiné sociální a ekonomické naléhavé důvody**. Naléhavý veřejný zájem ve smyslu ust. § 56 odst. 2 písm. c) zákona bude obvykle zároveň jiným veřejným zájmem ve smyslu § 56 odst. 1 věta první zákona....

Zároveň má soud za to, že **podmínku neexistence jiného uspokojivého řešení nelze omezit pouze na záměr samotný, ale také na jiný převažující veřejný zájem jako takový**... Rozhodnutí OOP tak postrádá rozhodnou úvahu o neexistenci jiného uspokojivého řešení uspokojení veřejného zájmu na vzniku nových pracovních míst....“

Výše cit. rozsudek potvrzuje, že dokládání neexistence jiného uspokojivého řešení **nelze zúžit na dokládání neexistence jiných variant záměru** (např. na jiném místě či jiným plošným rozsahem či jiným vlivem na okolí), ale je nutné se soustředit na to, zda jde o jiné řešení naplňování konkrétního nedostatku jiného veřejného zájmu.

Z obsahu žádosti tedy **nevyplývá, že by žádné jiné uspokojivé řešení neexistovalo**, a to

- v užším slova smyslu v podobě realizace záměru **mimo cenné biotopy**,
- v širším slova smyslu, tzn. zda je skutečně žádoucí realizovat záměr do lokality s cennými biotopy, pokud **neexistují konkrétní doklady o přímé souvislosti mezi naplňováním nějakého veřejného zájmu**.

Jinak řečeno, pro řízení o výjimku ke škodlivému zásahu nejsou podstatné kritéria typu investiční náklady, architektura, zábor půdy či zásahy do VKP nebo do krajinného rázu, ale jsou **podstatné 2 kritéria**:

- **neexistence jiného uspokojivého řešení** nedostatečně naplňovaného veřejného zájmu, což ve spisu není ničím konkrétním a přesvědčivým doloženo, jen nepodloženými **floskullemi a spekulacemi KÚ**
- **rozsah a míra škodlivého zásahu** do cenných biotopů a jedinců, tzn. stavební záměr bez škodlivého zásahu má jednoznačnou výhodou, stejně jako záměr s nižším počtem a závažností zásahu, než jiný záměr

Ze spisu vyplývá, že KÚ **nesplnil ani jedno z obou výše uvedených kritérií**, neboť:

- **chybí konkrétními doklady** o doložení neexistence jiného uspokojivého řešení jím tvrzených nedostatečně naplňovaných veřejných zájmů a
- **chybí konkrétními doklady**, že záměr má skutečně nižší škodlivý zásah, než jiné varianty: lze ještě připomenout, že judikatura správních soudů vyžaduje po účastnících řízení, kteří prosazují jinou stavební variantu, aby doložili jednak jejich reálnost a uskutečnitelnost a jednak nižší škodlivé vlivy, takže logicky to samé, **musejí dokládat žadatelé o výjimku**, pokud tvrdí, že jiná stavební varianta je z hlediska ust. § 56 ZOPK méně škodlivá, než jimi prosazovaná.

Děti Země shrnují, že nelze tvrdit, že jiná uspokojivá řešení neexistují. KÚ rozhodl, aniž měl v ruce **konkrétní doklady, které nedostatečně naplněné veřejné zájmy má záměr reálně naplňovat**, a aniž měl doklady, že jím varianta ŘSD skutečně způsobuje nižší škodlivé zásahy do biotopů cenných druhů organismů apod. Výrok IV. JZS tak nemohl být vydán a zhojení zjištěných vad a nezákonností lze jen jeho zrušením.

12. Žádost o přezkumy závazných stanovisek EIA

Mezi podklady napadeného rozhodnutí jsou tato závazná stanoviska EIA:

- ze dne 21. 12. 2010, č. j. 106072/ENV/10 pro záměr „**Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka**“
- ze dne 28. 4. 2017, č. j. 22153/ENV/17 o prodloužení platnosti závazného stanoviska EIA do 21. 12. 2020
- ze dne **20. 5. 2019, č. j. MZP/2018/710/3226** k ověření souladu záměru „**Rychlostní silnice R43 v úseku Kuřim – Svitávka**“
- ze dne 4. 10. 2024, č. j. MZP/2024/710/2726 k ověření změn záměru „**I/73 Bořitov – Svitávka**“
- ze dne 4. 2. 2025, č. j. MZP/2024/710/4920 o prodloužení platnosti závazného stanoviska EIA do 21. 12. 2025

Děti Země žádají, aby byl ve smyslu ust. § 149 správního řádu zajištěn přezkum zákonnosti a správnosti těchto závazných stanovisek, přičemž s odkazem na obsah tohoto odvolání a příp. na jeho doplnění žádají, aby mezi jeho požadavky byly zahrnuty předložené náměty nových požadavků, které jsou reálné a uskutečnitelné a zajistí důslednější ochranu složek ŽP ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb. a důslednější funkčnost (věcnou a časovou) různých zmírňujících a kompenzačních opatření.

13. Žádost o ověření platnosti časově omezených podkladů

Z obsahu napadeného rozhodnutí vyplývá, že KÚ nashromáždil řadu správních rozhodnutí a řadu závazných stanovisek, z nichž **některé mají omezenou časovou platnost**. Platnost těchto podkladů musí být přitom zajištěna až do doby vydání pravomocného rozhodnutí, neboť prvostupňové i odvolací řízení tvoří jednotu.

Podle názoru Děti Země může přitom jakýkoliv účastník řízení upozorňovat správní orgán na rizika, která souvisejí se správním řízením, neboť správní orgány musejí ze své **úřední povinnosti postupovat jen v souladu se zákonem, v tomto případě se správním řádem**. I bez tohoto upozornění je totiž **povinností úřadů si zajistit všechny potřebné podklady, které musejí být i časově relevantní**, resp. platné. Časově omezenou platnost mívají i podkladová správní rozhodnutí, např. o povolení výjimky dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb.

Pokud např. u **správního rozhodnutí** před vydáním příslušného rozhodnutí (prvostupňového či odvolacího orgánu) končí jeho časově omezená platnost (příp. u správního rozhodnutí bylo dokonce zrušeno správním soudem), tak nelze vydat navazující rozhodnutí, neboť ve spisu chybí právně či věcně způsobilé správní rozhodnutí. Řízení (prvostupňové či odvolací) je proto nutné přerušit a vyčkat **na vydání nového bezvadného správního rozhodnutí**.

Podkladovým rozhodnutím o umístění či o povolení stavby může být **existence pravomocně povolené výjimky ke škodlivému zásahu do biotopů zvláště chráněných druhů organismů** ve smyslu ust. § 56 zákona č. 114/1992 Sb. Pokud taková výjimka chybí, pak podle judikatury nelze stavbu umístit a ani povolit, neboť jde o škodlivý zásah.

Pokud rozhodnutí o výjimce sice nebylo zrušeno soudem, ale mezi svými podmínkami má uvedenou **omezenou platnost, která skončí během probíhajícího navazujícího řízení podle stavebního zákona, tj. do vydání pravomocného rozhodnutí**, tak v takovém případě se musí prvostupňové či odvolací/rozkladové řízení přerušit buď do doby vydání nové pravomocné výjimky, nebo do vydání rozhodnutí o prodloužení platnosti stávající výjimky.

Příkladem může být rozhodnutí KÚ o povolení výjimky dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb. pro stavbu „**R48 – MÚK Nošovice**“ ze dne **11. 5. 2017, č. j. MSK 61916/2017** ke škodlivému zásahu do biotopů 33 zvláště chráněných druhů živočichů s platností **do 31. 12. 2021**. Vzhledem k tomu, že u stavby „**R48 – MÚK Nošovice**“ probíhalo územní řízení zatím, tak platnost výjimky ze dne **11. 5. 2017** musela být prodloužena až **do 31. 12. 2028** rozhodnutím ze dne **20. 10. 2021, č. j. MSK 76949/2021**, aby výjimka byla platná po celé územní řízení, včetně odvolací fáze.

Obdobně je tomu i závazných stanovisek s omezenou časovou platností, kdy je nutné před vydáním prvostupňového a odvolacího rozhodnutí ověřit, zda jsou z časového hlediska platná, resp. z věcného hlediska zda stále existují a nebyla zrušena. Pokud časová platnost nebude v době vydání obou rozhodnutí, tak jde o jejich závažnou vadu.

Děti Země sice **podle svých stanov, podle zákona č. 100/2001 Sb. a podle různých složkových zákonů** na ochranu životního prostředí, veřejného zdraví a jiných veřejných zájmů mohou vznášet jen námitky, které se týkají předmětu jejich činnosti, nicméně v tomto případě jde o upozornění, že správní orgány dle **§ 2 odst. 1 správního řádu** postupují jen v souladu se zákonem.

Je proto logické, že správní orgány musejí za všech okolností před vydáním svého rozhodnutí vždy prověřovat, zda mají všechny podklady a zda jsou stále platné, příp. reagovat na nové skutečnosti o ukončení jejich platnosti (např. s časovým omezením či jinou úřední mocí nebo soudní mocí).

Děti Země žádají, aby před vydáním rozhodnutí odvolacího orgánu během odvolací fáze byla z úřední povinnosti provedena důkladná kontrola všech podkladových správních rozhodnutí a závazných stanovisek, která se týkají různých složek ŽP ve smyslu zákona č. 100/2001 Sb., zda jejich platnost není časově omezena. Pokud ano, tak je nutné zajistit, aby **v době vydání rozhodnutí tyto podklady byly stále platné**. Pokud tato jejich platnost již skončila či se blíží jejímu ukončení, je povinností vyzvat příslušné správní orgány, aby buď vydaly nová správní rozhodnutí či nová závazná stanoviska, nebo aby skončenou platnost prodloužily na další relevantní období (1, 2 či více let).

RNDr. Miroslav Patrik
statutární zástupce klubu

Tento dopis byl zaslán e-mailem z adresy dz.brno@ecn.cz a podepsán elektronicky zaručeným podpisem. Kvalifikovaný certifikát sériového čísla 22961557 vydala Certifikační autorita PostSignum Qualified CA 4 (ověření osobních certifikátů na https://www.postsignum.cz/certifikaty_uzivatelu.html).